

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

ÎN ACEST NUMĂR:

Biblioteca Centrală
Regiunea
Hunedoara

• Ce este „efectul Kabanov“?

de ing. A. Negrea
(pag. 4-a)

• ILYA EHRENBURG:

Boemă pariziană

(pag. 5-a)

PENTRU CA TOȚI TINERII DIN LUME...

Universitatea „Prietenia popoarelor” și-a deschis solemn porțile. Studenții ei au venit din 60 de țări ale lumii și împreună cu cei șizeci de tineri sovietici care îi vor ajuta să se familiarizeze cu tainele limbii ruse au pornit să cucerească cetatea științei. Fiecare are proiectele, visurile lui. Cubanul José Delabarerra Fernandes vrea să devină inginer mecanic, căci țara lui are mare nevoie de tehnicieni. Nancy Johnson, venită din Nigeria dorește cu palimă să devină medic, prima femeie-medic din patria ei. Indiana Anasuja Garbash Singh a optat pentru filologie, japonezul Tatsuo Terada pentru istorie.

Ideea înființării acestei universități, deschise tinerilor din Asia, Africa și America Latină, a trezit ecouri răsunătoare în toate țările care s-au eliberat din jugul colonialismului sau mai luptă încă pentru a-l doborî. Imediat după ce s-a aflat de discursul ținut anul trecut de N. S. Hrușciiov, la Gadjah Mada, în Indonezia, cînd conducătorul guvernului sovietic a anunțat planul întemeierii universității, la Moscova au început să sosească zeci de mii de cereri: patruzeci de mii pentru cinci sute de locuri. Căci în țările slab dezvoltate există o mare nevoie de specialiști în toate compartimentele de activitate umană, iar imperialiștii au avut grijă să nu creeze condiții favorabile pentru pregătirea de cadre naționale. Uniunea Sovietică înțelege, însă, să pună iară rezerve la îndemna popoarelor care aspiră la o viață nouă comorile științei și culturii ei.

„Inaugurînd universitatea „Prietenia popoarelor” — a arătat N. S. Hrușciiov în cuvîntul de deschidere — noi dorim un singur lucru: să ajutăm alte țări în pregătirea de cadre de înaltă calificare. E un lucru extrem de important pentru țările care au suferit vreme îndelungată greul jug colonial și din vina colonialiștilor au rămas în urmă din punct de vedere economic și cultural, nu au cadre naționale de specialiști”.

E tocmai ceea ce au apreciat cum se cuvine popoarele din Asia, Africa și America Latină care, prin declarațiile unor reprezentanți autorizați, au subliniat semnificația evenimentului. „Universitatea „Prietenia popoarelor” care se va deschide la Moscova este o întreprindere nouă și interesantă” — a declarat Jawaharlal Nehru. „Creînd universitatea „Prietenia popoarelor” — a spus Seku Ture, președintele republicii Guineea — poporul și guvernul U.R.S.S. dovedesc în practică că cunoștințele umane nu trebuie să fie rezervate unor națiuni și popoare privilegiate ci sînt un fruct și un bun comun al omenirii, menit să asigure progresul constant al tuturor popoarelor, pe calea unei colaborări leale și pașnice, pe calea solidarității internaționale și prieteniei”.

Ajuțîndu-i să se cunoască mai bine, universitatea „Prietenia popoarelor” va ajuta tinerilor din zeci de țări ale lumii să se prețuiască cum trebuie și să pună capăt cîl mai grabnic unor prejudecăți și antagonisme care pot folosi numai vrăjmașilor lor. „Fie ca între voi să nu existe animozitate, ci să se întărească prietenia voastră, indiferent din ce țară ați venit. Vă vom asigura toate posibilitățile de a dobîndi cunoștințe” — s-a adresat N. S. Hrușciiov noilor studenți.

Tot atîtea cuvinte care mărturisesc nobilul umanism al omului sovietic, conștiința înaltei lui misiuni istorice de a fi în avangarda progresului întregii omeniri.

V. Dascălu

Valea Pantilova și Nancy Johnson, studente la universitatea „Prietenia popoarelor”

Anul XVI

25 noiembrie 1960

12 PAGINI,
1 LEU

47
(819)

Sviatoslav Richter

Publicul american a fost cucerit...

Deși marea majoritate a interpreților muzicali din Occident sînt născuți și formați în Europa, „sentința Americii” are o mare importanță pentru cariera lor artistică. Puternicii impresari ai S.U.A. au știut să aleagă de-a lungul anilor tot ceea ce arta muzicală occidentală avea mai valoros și interesant, importînd deindată în țara lor. În acest fel New York-ul, Philadelphia, Bostonul sau Chicago i-au găzduit rînd pe rînd pe muzicienii cei mai de frunte.

Dar iată că în ultimii ani, tocmai cînd impresarii nord-americani aveau probabil impresia că încep să epuizeze rezervele muzicale ale omenirii, și început să părăsească pe pămîntul S.U.A. rînd pe rînd marii interpreți sovietici. Mai întîi Oistrakh, „regele David al viării” cum a fost numit de îndată, apoi Emil Ghilels, apoi Ulanova și Plisețkaia, Orchestra simfonică de stat a U.R.S.S. și Ansamblul Moiseev, ansamblul de balet al „Bolșoi Teatr”-ului și popularul „Beriozka”. Revelațiile s-au succedat rapid. Și totuși, avertiza „Chicago Sun Times”, „criticii americani care au fost în U.R.S.S. susțin că rușii n-au făcut decît să întredeschidă cutia lor cu comori artistice”... La rîndul lui, Ghilels îi prevenea pe entuziaștii săi admiratori din S.U.A. care-l socoteau printre marii pianiști ai lumii: „Ascultați-l și pe Richter”...

Și iată că, spre sfîrșitul lunii octombrie, Sviatoslav Richter își începe, la rîndul lui, seria de concerte și recitaluri în orașele americane. Mai întîi la Chicago, unde nu cu mult timp în urmă, Ghilels realizase, împreună cu orchestra simfonică locală, cea mai extraordinară înregistrare a concertului de Ceaikovski, din Istoria discului american, Richter interpretează concertul al 2-lea de

Brahms, într-un mod atît de emoționant încît corespondentul agenției Associated Press menționează: „De două ori, cîcînd obiceiul, publicul a aplaudat între părțile concertului... Numai un om cu talentul imens al lui Richter putea să realizeze o asemenea execuție”. Iar citeva zile mai tîrziu, în vreme ce pianistul sovietic își continua tumeul la New York, Robert March comenta în „Chicago Sun Times” tot în legătură cu primul său concert: „Richter este fără îndoială cel mai remarcabil pianist al vremurilor noastre.

Richter este Richter și mă îndoiesc că orice comparație cu alți muzicieni ai contemporaneității poate clasifica sau explica marea lui forță muzicală”. În vestita „Carnegie-Hall” care i-a găzduit de atîtea ori pe Rubinstein, Horovitz, Gieseking, Cortot, Richter și-a început seria

recitalurilor cu cinci sonate de Beethoven. Cele 2.000 de locuri ale sălii erau ocupate încă cu multă vreme înainte de începutul concertului — fapt ce totuși neobișnuit la New York. Iar după execuția „Appassionatei”, întreaga sală s-a ridicat, electrizată, în picioare. Richter a bisat din Schubert, Schumann, Chopin, dar publicul l-a chemat mereu în sală. „Mult timp după ce pianul s-a închis și luminile s-au stins, — povestește cunoscutul pianist american Van Cliburn, prezent la concert — publicul continua să aclame, în extaz”. „Fără îndoială — conchide la rîndul său Harold Shonber în „New York Times” după primul recital — că auditoriul new-yorkeț l-a primit ca pe unul din cei mai buni pianiști ai lumii”. Și pentru a argumenta acest succes, criticul continuă: „Stilul lui pianistic este rusesc în cel mai înalt sens al cuvîntului — liric, cald, romantic fără exagerări, fidel partiturii pînă la scrupulozitate”.

Se părea că succesul lui Richter atinsese punctul culminant. Dar marele solist mai avea de dat încă patru recitaluri — și după fiecare critică au constatat că artistul atîngea noi culmi!... Vocabularul superlativelor era de mult epuizat și totuși sutele de articole continuau să încerce redarea în cuvinte a artei pianistului sovietic. „Richter este într-adevăr marele interpret al veacului nostru

— magistral muzician și magistral pianist” — scrie autoritarul critic Paul Lang în „New York Herald Tribune”. El a confirmat în întregime cele mai mari speranțe, toate legendele cu privire la arta lui, care circulau înainte de concert. E un artist fenomenal, copleșitor”. „Visul perfecțiunii I”, exclamă cronicarul lui „New York World Telegram and Sun”. „Încă o dată a fost confirmată prioritatea lui Richter printre pianiștii contemporani, a fost confirmat rolul lui legendar în lumea muzicii”, declară criticul Harrison. „Pentru fiecare compozitor a găsit un stil diferit, o atitudine diferită și toți au fost redați minunat”, conchide uimit criticul Erickson în coloanele lui „New York Times”. Iar după cel de-al patrulea recital, cînd se părea că nimic nu mai putea uimi publicul și criticii deja uimiți, același „New York Times” scria din nou: „Cu toate că impresia după Beethoven și Schumann era foarte puternică, Richter a atins culmi cu „Preludiile” lui Rahmaninov. Este imposibil ca însuși Rahmaninov să-și fi cîntat preludiile mai emoționant!...” (și această remarcă se face într-un oraș în care Rahmaninov a cîntat de multe ori și amintirea lui este încă vie în inima spectatorilor!...)

Criticii cei mai măsurați în expresii și în general adversari ai „literaturizării” au trebuit de data aceasta să-și părăsească arsenalul aprecierilor obișnuite, recurgînd la descrieri ca cea semnată de pildă de criticul Biancoli: „Uneori, ambele mîini ale lui Richter zburau atît de repede și produceau o asemenea furtună de sunete, încît se părea că nu sînt două, ci zece mîini”.

Richter care „cu mîinile oțelarului și sufletul fin al artistului” (pentru a cita un alt zior american) a cucerit și a entuziasmat publicul Chicago-ului și New York-ului își continuă în prezent seria de 20 de concerte în Statele Unite și Canada. Dar de pe acum el a promis, spre marea bucurie a publicului de la Carnegie-Hall, că, după întoarcerea din turneul întreprins în celelalte orașe americane, va mai da citeva concerte suplimentare la New York.

„Artiștii care consideră publicul american ca una din citădelele cele mai greu de cucerit din cariera lor, cei care se tem de „teribila concurență americană”, au citit, desigur, nu fără invidie aceste rînduri pe care „Chicago Sun Times” le-a închinat „pianistului mareț” Sviatoslav Richter: „Apariția unui muzician de asemenea dimensiuni în viața noastră concertantă reprezintă un eveniment de asemenea importanță încît ne este teamă că celelalte evenimente ale stagiunii nu vor putea merge decît în jos”...

Probabil, însă, că publicul și criticii americani mai păstrează o nădejde: noi vizite ale artiștilor sovietici...

Hristea

BREVIAR

● În cursul anului viitor, revista „Don” va publica în întregime noul roman al lui Mihail Șolohov „Ei au luptat pentru patrie”, continuarea romanului „Răzvrătirea fiilor” de Semion Babaevski, noul roman al lui Natan Ribak, „Vremea victoriilor și împlinirilor”, însemnări de Anatoli Kalinin etc.

● Recent, la Moscova, a fost executată în primă audiere nouă lucrare a lui Dmitri Șostakovici, „Cuartetul nr. 8”.

● Noul quartet a fost compus vara asta la Dresda, unde compozitorul a lucrat la muzica filmului „Cinci zile și cinci nopți”. Timpul petrecut acolo i-a amintit de un trecut nu prea depărtat, care i-a stîrnit simțăminte de durice și mînie și l-a făcut să-și ridice din nou glasul împotriva barbariei fasciste.

● În sălile Casei centrale a oamenilor de artă din Moscova s-a deschis recent expoziția „Teatrele Moscovei și actualitatea”; Sute de fotografii, afișe și machete oglindesc activitatea depusă de teatrele din Moscova pentru promovarea unui repertoriu actual. Un loc important îl ocupă de asemenea materialele care oglindesc legăturile dintre actori și oamenii muncii din fabrici, uzine și colhozuri.

● Dramaturgul Nikolai Pogodin a împlinit 60 de ani. Cu acest prilej și pentru merite deosebite în dezvoltarea dramaturgiei sovietice, scriitorul a fost decorat cu Ordinul „Lenin”.

● Jubileul său a coincis cu prezentarea la Teatrul Comsomolului leninist a noii sale piese „Florii vii”, consacrate brigăzilor de muncă comunistă.

Un interviu cu ROCKWELL KENT

După cum s-a mai anunțat, celebrul pictor american Rockwell Kent și-a dăruit toate lucrările sale — o colecție cuprinzînd 80 de tablouri, 800 de desene și un mare număr de cărți scrise și ilustrate de el — poporului sovietic.

— Din totdeauna simțeam nevoia ca opera mea să fie înțeleasă, să-și găsească prieteni. Această înțelegere și acești prieteni i-am găsit în poporul dv. — a declarat unui corespondent al agenției TASS pictorul american Rockwell Kent, după ce a oferit în dar poporului sovietic rodul întregii sale munci. — Intrucît arta trebuie să aparțină celor care o iubesc cel mai mult — a adăugat Kent — sînt încredințat că am făcut bine dăruindu-mi colecția popoarelor Uniunii Sovietice, unde lucrările mele s-au bucurat de o atenție ce nu mi-a fost acordată niciodată în propria-mi țară.

— Ce impresii noi aveți despre viața artistică din U.R.S.S. și despre întîlnirile cu artiștii sovietici?

— Mă aflu în U.R.S.S. de aproape două luni. De data asta prietenii mei au izbutit să mă convingă să-mi tratez boala de inimă așa că, din păcate, aproape jumătate din timp l-am petrecut în sanatoriu. Cu toate acestea am cules impresii multe și puternice. Mai întîi am vizitat Armenia, unde m-am întîlnit cu pictorul Mgher Abeghian și cu sculptorul Ara Sarkisian.

Rockwell Kent: „Vigilența necurmătură este prețul libertății”

Cred că un eveniment important în viața artistică sovietică este apariția lucrării lui A. D. Cegodaev, „Arta în S.U.A.” Studiul e închinat soției mele și mie, fapt care ne-a impresionat extrem de mult. Nădăjduijesc că lucrarea va fi tradusă în limba engleză și se va bucura de popularitate în S.U.A.

— Ce părere aveți despre arta viitorului?

— Inflorirea artei e legată de realism. De altfel, ceea ce au realizat realiștii din trecut și de astăzi e numai începutul. Realismul își va mai dovedi și de aici încolo marea lui forță.

După părerea mea abstracționismul n-are viitor. Căci e o artă inventată, moartă. De fapt cînd vorbesc despre arta abstractă, pun întotdeauna cuvîntul artă între ghilimele. Dacă și asta e artă, atunci la naiba cu arta!

— Ce atitudine au americanii față de arta sovietică?

— Știți, americanii au o imagine foarte estompată și denaturată despre arta sovietică, alcătuită din impresii întîmplătoare. De aceea sectorul de artă plastică de la Expoziția sovietică de la New York a fost un eveniment important și îmbucurător. Publicul a apreciat multe din lucrările expuse acolo. În ce privește critica, reacția ei a fost desigur negativă, intrucît ea are un singur criteriu; cu cît realismul e mai puternic și mai izbutit cu atît e mai criticat. Cred că sînt necesare schimburi de expoziții între țările noastre.

VEAC NOU

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

Redacția și administrația: București, Str. Ion Ghica, 5 telefon 13.03.10.

Un mit care apune: dolarul

Moneda numărul 1: RUBLA!

În întrecerea pașnică dintre socialism și capitalism, poporul sovietic luptă cu succes pentru asigurarea unui ritm accelerat de creștere continuă a producției industriale și a venitului național.

Astfel, între anii 1950 și 1959, volumul producției industriale a Uniunii Sovietice a crescut cu 180 la sută, în S.U.A. cu numai 41 la sută, iar în Anglia cu 26 la sută. În aceeași perioadă, venitul național al Uniunii Sovietice a crescut cu aproape 150 la sută, în S.U.A. — cu 32 la sută, iar în Anglia — cu 18 la sută. După datele cele mai recente, în acest an volumul producției industriale a Uniunii Sovietice a crescut cu aproape 11 la sută, în timp ce în S.U.A. apar tot mai evidente și se amplifică simptomele unei depresiuni economice generale.

Recent, oglindind succesele dobândite de economia sovietică în întrecerea pașnică cu capitalismul, guvernul U.R.S.S. a hotărât să sporească conținutul aur al rublei și cursul ei față de valutele străine.

Se știe că actualul conținut aur al rublei stabilit în anul 1950, este de 0,222168 grame aur fin. De la 1 ianuarie 1961 noul conținut aur al rublei se stabilește în proporție de 0,987412 grame aur fin, majorându-se și cursul rublei sovietice față de dolarul american. Conținutul aur al dolarului american în prezent este egal cu 0,888671 grame aur fin. Astfel, noua rublă va conține cu 11 la sută mai mult aur decât un dolar. Corespunzător creșterii conținutului aur al rublei va fi majorat cursul rublei față de valutele țărilor capitaliste. De la 1 ianuarie 1961 cursul dolarului american va fi de 0,90 ruble față de 1,94 ruble în 1913; cursul lirei sterline — 2,52 ruble față de 9,46 ruble în 1913; cursul francului francez — 18 copeici față de 37,5 copeici în 1913.

O deosebită însemnătate o are faptul că prin stabilirea noului curs al rublei față de valutele țărilor capitaliste, de la 1 ianuarie 1961 devine inutilă necesitatea efectuării adausurilor la cursul oficial al acestor valute față de rublă, care se aplică actualmente la schimbul valutei și la decontările pentru plățile necomerciale.

Rublă devine azi singura valută în lume al cărei conținut aur a crescut în comparație cu perioada standardului-aur, când bancnotele se preschimbau liber contra aur. La începutul anului viitor, noul conținut aur al rublei va fi mai mare cu 27,5 la sută decât în 1913.

Sistemul economiei socialiste planificate exclude cu desăvârșire posibilitatea inflației. În economia socialistă atât prețurile cu ridicata, cât și cele cu amănuntul se stabilesc de către stat și, în felul acesta, puterea de cumpărare a monedei constituie obiectul reglementării planice. De aceea, în Uniunea Sovietică și în celelalte țări socialiste nu există și nu poate exista inflație. O contribuție însemnată la țăriile valutei sovietice o constituie faptul că țara socialismului biruitor, militând cu perseverență și fermitate pentru promovarea principiilor coexistenței pașnice, reduce sistematic forțele sale armate și cheltuielile pentru apărare.

Datorită existenței monopolului de stat asupra comerțului exterior — unul din avantajele sistemului economic socialist — puterea de cumpărare a rublei și a valutei celorlalte țări socialiste nu depinde în nici un fel de urcările și scăderile conjuncturii pe piețele capitalismului, fluctuații provocate de factori de ordin militar și speculativ.

Recenta hotărâre a guvernului sovietic în domeniul monetar confirmă încă o dată caracterul stabil al circulației bănești în Uniunea Sovietică, faptul că masa de bani în circulație se planifică în strictă corelare cu fondurile de mărfuri aflate la dispoziția statului care, în condițiile ritmului continuu ascendent al dezvoltării economiei naționale, cresc rapid.

Sporirea conținutului în aur și noul curs al rublei au o deosebită importanță pentru rezolvarea problemelor economice legate de relațiile economice externe ale Uniunii Sovietice. Noul curs al rublei creează posibilitatea comparării prețurilor mondiale cu prețurile cu ridicata ale U.R.S.S., deoarece nivelul mediu al prețurilor pe piața mondială va fi rectificat în principal după acest curs. Aceasta va permite determinarea mai justă a rentabilității comparative a exportului și importului diferitelor mărfuri și a rentabilității din punct de vedere al economiei naționale a comerțului exterior, atât în ansamblu, cât și cu fiecare țară în parte.

Noul curs al rublei față de valutele străine va crea totodată, condiții mai favorabile pentru întărirea gospodării socialiste în activitatea organizațiilor de comerț exterior.

Sporirea conținutului aur și noul curs al rublei nu lezează interesele materiale ale altor țări. Scăderea cursului valutei din țările capitaliste față de rublă va avea ca urmare reducerea corespunzătoare a prețurilor de comerț exterior exprimate în ruble și, prin urmare, necesitatea recalculării corespunzătoare a tuturor sumelor stabilite în ruble pe baza prețurilor de comerț exterior, a creditorilor și a altor plăți reciproce. Ca urmare a acestei recalculări, nici una din părți nu va avea nici de suferit, nici de obținut avantaje.

În lumina recentei hotărâri a guvernului sovietic cu privire la sporirea conținutului aur al rublei și la noul său curs, apare și mai evident marasmul în care se află dolarul american.

La sfârșitul lui 1957, rezerva de aur a Statelor Unite reprezenta aproape 23 miliarde dolari. Astăzi, ea a scăzut la 18 miliarde. Numai în cursul acestui an, rezerva de aur a S.U.A. a scăzut cu aproape 1,4 miliarde dolari.

Ca un rezultat al „hemoragiei“ de aur din Statele Unite spre alte țări și al situației balanței sale de plăți, în ultima vreme se vintură cu insistență problema devalorizării dolarului. Manifestând neliniște în legătură cu fuga aurului și cu actuala situație a valutei americane, la o conferință de presă ținută recent, Eisenhower a spus că dacă alte țări vor dori să convertească imediat dolarii în aur, „fuga aurului va deveni atât de rapidă încât, firește, putem fi puși într-o situație dificilă“.

În timp ce pozițiile dolarului slăbesc, rubla, sprijinindu-se pe forța economiei sovietice, crește și se întărește, puterea ei de cumpărare sporește.

Majorarea conținutului aur și al cursului rublei creează condiții pentru lărgirea legăturilor economice și culturale dintre Uniunea Sovietică și celelalte țări socialiste și pentru perfecționarea sistemului decontărilor în cadrul relațiilor economice dintre țările lagărului socialist. Țara noastră care, ca și celelalte țări socialiste, cunoaște o dezvoltare economică ascendentă și, paralel cu aceasta, o întărire continuă a monedei sale naționale, se bucură sincer și frățește de acest mare succes al economiei sovietice.

Ion Tulpan
Adjunct al ministrului
Finanțelor

Recent, la Baku s-a deschis o expoziție a celor mai interesante colecții. De mare succes s-a bucurat colecția prof. E. Pahomov, vechi numismat, cuprinzând 30.000 monete, din veacul al VII-lea pînă în zilele noastre.

Surorile Maria și Praskovia Balinski. Amândouă crescătoare de vite, amîndouă viitoare studente.

Ziua de astăzi a agriculturii sovietice

Problemele dezvoltării agriculturii s-au aflat în permanență în centrul atenției partidului comunist și statului sovietic; ele au ocupat un loc de seamă în lucrările Congreselor al XX-lea și al XXI-lea ale P.C.U.S. În aceste condiții este lesne de înțeles de ce poporul sovietic privește cu încredere îndeplinirea și chiar depășirea cifrelor — de-a dreptul uluitoare — referitoare la agricultura prevăzută în planul septenal.

Acum, în preajma plenarei C.C. al P.C.U.S. consacrată problemelor agriculturii, se evidențiază puternic schimbările profunde care se petrec în viața satului colhoznic. Ele afectează, în egală măsură, creșterea producției agricole și ridicarea nivelului cultural al colhoznicilor și lucrătorilor din sovhozuri.

Pentru perioada 1959—1965 se prevede sporirea volumului producției globale a agriculturii cu 70 la sută, creșterea mediei anuale fiind de 8 la sută. Ne vom da și mai bine seama de ceea ce înseamnă această cifră dacă vom menționa că în ultimii șapte ani ritmul mediu anual de creștere a producției agricole a S.U.A. nu a atins 2 la sută.

Pentru sfârșitul septenaliului se prevede creșterea producției de cereale pînă la 164.000.000—180.000.000 de tone, a producției de sfeclă de zahăr pînă la 76.000.000—84.000.000 de tone, a celei de cartofi pînă la 147.000.000 de tone. De asemenea, se prevede — pentru anii imediat următori — atingerea celui mai înalt nivel din lume la producția și consumul pe cap de locuitor al celor mai valoroase produse alimentare — carne, lapte, unt și ouă.

În prezent, înainte de încheierea primilor doi ani ai septenaliului, în cinstea plenarei din decembrie, țărânelna colhoznică și lucrătorii din sovhozuri raportează partidului noi victorii, cu adevărat fără precedent. Colhozurile și sovhozurile din R.S.F.S.R. au vîndut anul acesta statului 1 miliard 801 milioane puduri de cereale, adică cu 158 de milioane mai mult decât în 1959. Succese importante au fost dobîndite și în sporirea producției de porumb. Astfel, anul acesta au fost semănat cu porumb 13,2 milioane hectare, adică cu 1,9 milioane hectare mai mult decât anul trecut. În ce privește porumbul de siloz, cifra de anul acesta (68 milioane tone) depășește cu 20,5 milioane tone cantitatea de anul trecut. Rezultate remarcabile au fost înregistrate de asemenea în producția de carne, lapte și ouă. Astfel, planul anual la producția de carne a fost îndeplinit încă la 1 noiembrie în proporție de 104 la sută; pînă la această dată au fost vîndute statului 3.793.000 de tone, adică cu 281.000 tone mai mult ca anul trecut.

Muncitorii din agricultura R.S.S.

Bieloruse au îndeplinit înaintea de termen planul de vînzare către stat la carne, lapte, ouă, cereale și alte produse agricole. Astfel, la 5 noiembrie fuseseră vîndute statului 265.000 tone de carne (cu 22.000 tone mai mult decât anul trecut), 1.050.000 tone lapte (cu 122.000 tone mai mult decât anul trecut) și cu 14.000.000 ouă mai mult decât anul trecut.

Rezultate similare au fost înregistrate în toate republicile. Ele prezintă confirmarea drumului just pe care se dezvoltă agricultura sovietică în etapa actuală a construcției desfășurate a comunismului.

O mare importanță au avut-o măsurile privitoare la reorganizarea S.M.T.-urilor și trecerea mașinilor agricole în proprietatea colhozurilor. Drept urmare, în colhozuri și sovhozuri lucrează acum peste 300.000 de specialiști cu studii superioare și medii de specialitate. Mai bine de 50 la sută din președinții de colhozuri și aproape 90 la sută din directorii de sovhozuri au studii superioare și medii de specialitate.

Cu o amploare fără precedent se desfășoară construcția de instituții culturale în R.S.F.S.R., în R.S.S. Ucraineană, în R.S.S. Bielorusă, în R.S.S. Uzbekă și în celelalte republici. În R.S.F.S.R. numai în ultimii trei-patru ani au fost construite 15.000 de case de cultură, cluburi, biblioteci, cinematografe.

Creșterea numărului de biblioteci sătești și a fondului respectiv de cărți este extrem de edificatoare pentru ilustrarea nivelului cultural al țărânelii sovietice. Între 1953-1959 fondul de cărți a sporit astfel de la 171,1 milioane, la 383,9 milioane, cifră care depășește de 4,6 ori numărul de cărți din toate bibliotecile Rusiei țariste.

Educația estetică ocupă și ea un rol important în viața satului sovietic. În acest scop, mulți reprezentanți ai artei și culturii vin la sate și prezintă spectacole și concerte, organizează expoziții mobile de pictură și sculptură, conferințe etc. Una din noile forme de educare estetică a țărânelii sovietice este înființarea de teatre populare — o nouă etapă în dezvoltarea creației artistice la sate.

Avîntul rapid al agriculturii, consolidarea economică a colhozurilor, înarmarea lor cu agrotehnica înaintată, cu mijloace tehnice moderne, schimbă însuși caracterul muncii, constituind în același timp un stimulent pentru acumularea de cunoștințe științifice și politice, pentru participarea activă la viața culturală și artistică.

L. Mihaly

Ce este „efectul Kabanov”

Montarea unui nou telescop la Observatorul din Biurakan (R.S.S. Armeană)

Acum patruzeci de ani, amatorii de radio au căpătat îngăduința să „lucreze” cu aparatele lor de radio-emisie pe lungimi de undă de ordinul zecilor de metri. Somitățile radiotehnicii erau de părere că radioundele cu lungime mică nu sînt utilizabile pentru comunicații. Se spunea că „unde scurte” se propagă numai pe distanțe mici și că pe distanțe mari nu se pot realiza legături sigure prin radio decît pe „unde lungi”, cu instalații greoaie, cu antene imense care radiau în spațiu puteri de zeci și sute de kilowati.

Foarte curînd, însă, radioamatorii, cu micile lor aparate a căror putere nu trecea de cîteva fracțiuni de kilowat, au izbutit ceea ce părea de necrezut: să realizeze radiocomunicații sigure pe orice distanță. Ceea ce nu reușeau înainte decît marile posturi de radio, care aveau pînă și centrale electrice proprii, reușeau radioamatorii, cu aparatele lor înghebate pe colțul unei mese. Curînd, această experiență a fost adoptată. Astăzi majoritatea posturilor de radio emit și pe unde scurte.

Recent, tînărul om de știință sovietic Nikolai Ivanovici Kabanov, a făcut o descoperire extrem de importantă în legătură cu propagarea radioundelor. Această descoperire prezintă pentru radiotehnică o importanță similară cu cea a introducerii „undelor scurte”.

Este vorba aici de unde și mai scurte, și anume de cele folosite în radiolocație, a căror lungime este de ordinul centimetrilor. Pînă la descoperirea lui Kabanov se credea că radarul nu poate „vedea” sub orizont, din cauză că propagarea în linie dreaptă a undelor centimetrice ale radarului nu poate urmări curbura Pămîntului.

Faptul că reușim să recepționăm totuși emisiuni radiofonice ale unor stații aflate la mii și zeci de mii de kilometri depărtare se datorește existenței unei pături ionizate care „învește” întregul glob, se află la limita atmosferei și reflectă ca o oglindă radiosemnalele.

Această reflexie ionosferică este însă foarte slabă pentru undele ultrascurte folosite în radiolocație. Din această cauză, specialiștii americani și englezi considerau că este imposibil să se obțină pe ecranele de radar imaginea unor regiuni foarte depărtate.

N. I. Kabanov n-a crezut însă în această „imposibilitate”. După 14 ani de cercetări asidue el a izbutit să dovedească posibilitatea observării prin intermediul radiolocației a oricărei regiuni de pe glob — situată la mii de kilometri distanță de stația de radar.

Pentru această realizare extrem de importantă N. I. Kabanov a primit la 15 noiembrie diploma nr. 1

a Comitetului pentru invenții și descoperiri de pe lângă Consiliul de Miniștri al U.R.S.S. În afară de aceasta, descoperirea va purta numele autorului: „Efectul Kabanov”.

În ce constă „efectul Kabanov”? Pînă la această descoperire se credea că factorul hotărîtor în propagarea radioundelor în jurul Pămîntului este reflecția pe straturile ionizate ale atmosferei, pe „oglinzile ionosferice”. Kabanov a demonstrat că suprafața Pămîntului joacă un rol încă nebănuit pînă acum în propagarea radioundelor. Suprafața Pămîntului dispersează undele radio, adică se comportă ca o suprafață albă bătută de lumină risipind fascicolul în toate direcțiile. Această dispersie terestră este atît de intensă, încît o cantitate suficientă din semnalul dispersat poate fi detectată chiar și de la stația care a emis semnalele. Este ușor de înțeles acum de ce efectul Kabanov poate fi folosit pentru observarea prin radiolocație a regiunilor îndepărtate.

Pe baza acestui fenomen pot fi realizate legături sigure prin radiolocație la mare distanță, folosind posturi de radio mult mai puțin puternice decît cele de pînă acum. Radioemisiile de bază pe „efectul Kabanov” vor lucra dirijînd fascicolul de unde către „destinatar”. În acest fel nu va mai fi nevoie, ca pînă acum, să se risipească mari cantități de energie emițînd radioundele pe întreaga suprafață a globului. Împrejurarea aceasta va aduce economii considerabile și o importantă îmbunătățire a radiocomunicațiilor. În același timp se obține o sensibilă reducere a radioparaziților.

O altă aplicație foarte importantă a efectului Kabanov este observarea și dirijarea zborului sateliților artificiali ai Pămîntului. Pînă acum, legătura radio nu se putea menține decît atîta timp cît sateliții se află deasupra orizontului stației de radiorecepție, adică numai atîta timp cît sateliții era vizibili. Aceasta înseamnă că orice legătură cu sateliții artificiali era întreruptă cînd acesta trecea pe deasupra părții opuse a globului terestru. Era o situație care prezenta mari inconveniente, sînd pe de altă parte necesară pentru realizarea unor studii pozitive de înregistrare magnetosferică pentru timpul cînd sateliții era „invizibili”. În același timp, inconvenientele și mai grave apăreau la comanda readucerii pe Pămînt a sateliților artificiali. Comanda nu putea fi dată decît pe timpul cînd sateliții era vizibili, ceea ce constituia o evidentă limitare a posibilităților de dirijare a zborului.

„Efectul Kabanov” deschide o eră nouă în tehnica radiocomunicațiilor terestre.

Ing. A. Negrea

Armenia azi

de MARIN FLOREA IONESCU

vicepreședinte
al Consiliului General A.R.L.U.S.

La 29 noiembrie se împlinesc patruzeci de ani de cînd în Armenia a fost instaurată puterea sovietică, care a adus poporului armean libertatea și fericirea atît de mult dorită de-a lungul legendarei și zbuciumatei sale istorii.

Sînt numeroase izvoarele din care putem afla ce a fost Armenia înainte de această dată memorabilă și ceea ce este astăzi: o republică sovietică înfloritoare, membră egală în drepturi a familiei frățești a popoarelor ce alcătuiesc marea Uniune Sovietică. Dar nimic nu poate oferi un tablou mai complet, mai multilateral al uriașelor realizări ale poporului armean în anii puterii sovietice, decît o călătorie în această mică dar minunată republică. Anul trecut am avut fericitul prilej de a întreprinde o asemenea călătorie, în cadrul unei delegații A.R.L.U.S., la invitația Uniunii Asociațiilor sovietice de prietenie și relații culturale cu țările străine și a Asociației de prietenie sovieto-romină.

Deși vizita noastră a fost scurtă, am reușit, datorită condițiilor admirabile ce ne-au fost asigurate, să vedem și să cunoaștem îndeaproape multe aspecte ale vieții, multe din realizările de astăzi ale Armeniei. „Uimitoare” — acesta cred că este cuvîntul potrivit pentru a

caracteriza înfăptuirile poporului armean care, în numai patru decenii, dintr-un ținut înapoiat a creat o țară înfloritoare, în care belșugul este evident la fiecare pas.

Cea mai puternică impresie în călătoria noastră de neuitat ne-a făcut-o entuziasmul cu care acest popor mic, dar harnic și talentat, luptă pentru înfăptuirea marelui plan septenal, planul construcției desfășurate a comunismului. Volumul producției industriale a R.S.S. Armenie este astăzi de peste 55 de ori mai mare ca în 1913. A sporit considerabil și producția agricolă; încă în urmă cu cîțiva ani producția de energie electrică pe cap de locuitor depășise pe aceea din unele țări capitaliste dezvoltate cum sînt Franța sau Belgia; numărul celor ce învață în institutele de învățămînt superior este, raportat la totalul populației, mult mai mare ca în majoritatea țărilor vest-europene.

Aceste realizări sînt rezultatul intelaptei politice promovate cu consecvență de Partidul Comunist al Uniunii Sovietice, sînt rodul muncii harnicului popor armean, a căruia dezvoltare a putut lua un asemenea avînt numai în condițiile orînduirii sovietice, în rîndul familiei frățești a popoarelor U.R.S.S.

Emoționante au fost întîlnirile noastre cu reprezentanții poporului armean. O deosebită bucurie ne-a prilejuit-o faptul că mulți dintre oamenii cu care ne-am întîlnit și cu care am stat de vorbă cunoșteau țara și poporul nostru, înfăptuirile lui. Așa că vizita noastră nu s-a mărginit numai la cunoașterea îmbucurătoarelor realități ale Armeniei de astăzi, ci și la împărtășirea către noii noștri prieteni a nu mai puțin îmbucurătoarelor realități ale patriei noastre noi, Republica Populară Romînă. Avea dreptate președintele Sovietului Suprem al R.S.S. Armenie, tov. Arușanian cînd ne-a întîmpinat cu cuvintele: „Popoarele noastre pășesc pe același drum și în fiecare om pe care-l veți întîlni veți afla un prieten”.

Poporul armean este un popor străvechi, a căruia zbuciumată istorie prezintă asemănări cu istoria poporului nostru. Căci ca și noi, armenii au luptat împotriva asupritorilor străini, au luptat pentru o viață mai bună, mai fericită. La această viață, poporul armean a fost chemat de puterea sovietică care a făcut din Armenia o țară înfloritoare, mai tînără ca oricînd.

Trecut și prezent! Trecutul, de care își amintesc cu amar bătrîni, cu ulițele întortochiate, insalubre ale așezărilor, cu mizeria fizică și intelectuală, care apăsa asupra unui întreg popor. Prezentul, pe care-l cîntă cu voioșie întreg poporul, cu fabricile și uzinele fumegînde, cu întinsele ogoare ale colhozurilor, cu o viață științifică și culturală dintre cele mai intense.

60 la sută din industria republicii e

concentrată la Erevan. Armenia produce astăzi aparataj electrotehnic, dispune de o puternică industrie chimică și extractivă. Căderile de apă ale Zanguului — riu repede, de munte — ce-și soarbe apele din vestitul lac Sevan — fac să strălucească la lăsa rea nopții sute de mii de licurici pe cuprinsul întregii țări.

Și toate acestea nu-s decît unele din semnele noi, semne ale epocii comunismului pentru care poporul armean a luptat și în care astăzi a început să trăiască.

Deosebit de caracteristice ni s-au părut și cele văzute în colhozul „Sverdlov” pe care delegația noastră l-a vizitat. Recolte impresionante aducînd venituri ce se cifrează la suma de 12.000.000 de ruble, 82 de colhoznici cu studii superioare, reîntorși după absolvirea cursului în satul lor de baștină locuințe electrificate, cu televizoare frigidere și aparate de radio, un spațiu, creșe, cămine, două școli, dintr-o care una politehnică, 60 de colhoznici cu autoturisme la scară... Nu sînt oare și acestea semne ale noului, al comunismului?

Neșterse vor rămîne în amintirea delegației noastre zilele petrecute în Armenia Sovietică! Cu prilejul marii sărbători, aniversarea a patruzeci de ani de la instaurarea puterii sovietice în Armenia, transmitem poporului armean mesajul nostru de prietenie, îi urăm noi și strălucite victorii pe calea construirii comunismului, îi dorim continuă înflorire în sinul marii familii a popoarelor sovietice.

Memoriile lui Ilya Ehrenburg, cărora autorul le-a dat titlul sugestiv Oameni, ani, vieți, sînt unul din cele mai interesante documente literare ale timpului nostru și, fără îndoială, cea mai bogată și diversă cronică a vieții culturale europene din prima jumătate a veacului XX. Ca pe o imensă peliculă, Ehrenburg a înregistrat și fixat o inepuizabilă gamă de imagini și impresii — de la efervescența mediului literar și artistic din Parisul ante și postbelic (1909—1918) pînă la prodigioasa revelație a cinematografului, poeziei și teatrului sovietic din anii imediat următori Revoluției, de la șovăiala și dezorientarea culturii burgheze în fața obscurantismului fascist

pînă la marea mobilizare a conștiințelor celor mai înaintate și falimentul nazismului.

Primul volum, apărut anul acesta în librăriile sovietice (în clipa de față scriitorul e pe punctul de a-l termina și pe cel de-al doilea) este ca un fel de inițiere în atmosfera culturală de la începutul secolului nostru — în centrul de gravitate intelectuală pe care l-a însemnat Parisul pînă la începutul primului război mondial.

Cam acesta e în linii mari cuprinsul — dacă ne putem exprima așa — primului volum din memoriile lui Ehrenburg, din care publicăm în această pagină un fragment. După cum se știe, marea scriitor se află, din nou, printre noi.

ILYA EHRENBURG:

Boemă pariziană

Există o imagine foarte comună: turnul de fildeş, pe care au îndrăgît-o poeții și pictorii dormici să fugă de realitate. N-am fost niciodată în turnul acesta și nici nu știu dacă a existat.

Eram o sută de oameni, poeți și pictori, și alcătuiam între noi societatea în care trăiam; francezi, ruși, spanioli, italieni și de alte naționalități, toți cumplit de săraci, prost îmbrăcați, flămânzi, dar neclintii în dorința de a crea o artă nouă, adevărată. Ne adunam într-o cafenea strîmtă, întunecoasă, care nu aducea de fel a turn de fildeş.

Pe la sfîrșitul anului 1924, Maiakovski scria: „Parisul violet, Parisul de anilină se deslușea dincolo de ferestrele „Rotondei”. Maiakovski a cunoscut o altă „Rotondă”, pe care turiștii o vizitau ca pe o raritate; nu mai era cafeneaua prăpădită, cu aerul îmbicsit, ci un monument al trecutului, reamenajat, mărit, zugrăvit și vopsit din nou. Străinii veneau în număr mare și ascultau atenți explicațiile ghidului: „La măsuta asta stăteau de obicei Guillaume Apollinaire și Picasso... Vedeți, în colțul acela Modigliani îi desena pe cei prezenți și dădea desenul pe un păhărel de coniac...”

Astăzi, nici turiștii nu mai au unde veni: în locul „Rotondei” a fost construit un cinematograful. Numai în studiourile cinematografice mai renaște din cînd în cînd o parodie de „Rotonde”, cînd se turnează cite un film despre viața furtunoasă și enigmatică a „ultimilor reprezentanți ai boemiei”. Filmele de acest fel abundă în absurdități nu numai pentru că eroii nu seamănă deloc cu prototipurile lor, ci și pentru că realizatorii nu găsesc cheia spre ideile și sentimentele care-i animau pe obișnuiții „Rotondei”.

Cafeneaua era la fel ca toate celelalte. La teagueaua de zinc birjari, șoferi de taxi, funcționari își beau cafeaua sau luau un aperitiv. Încăperea era întunecoasă, îngrozitor de afumată și mobilată cu vreo zece-douăsprezece măsuțe. Seara se umplea de lume: toți vorbeau deodată și cu glas tare. Se vorbea despre pictură, se declamau versuri, se apreciau posibilitățile de procurare a sumei de cinci franci; oamenii se certau, se împăcau; cite unul se îmbăta și era scos afară. La două noaptea, cafeneaua se închidea pentru o oră; la trei se deschidea din nou, și discuțiile, care n-aveau nimic vesel, începeau de la capăt.

Proprietarul cafenelei, Libione, nu și-ar fi închipuit niciodată că numele lui va intra în istoria picturii. Era un om foarte bun, gras, circumar de meserie, care-și cumpărase cafeneaua aceea mititică. Cu totul întâmplător, „Rotonde” a devenit cartierul general al unor oameni străini, de toate limbile, poeți și pictori, dintre care unii au cunoscut ulterior celebritatea. Burghez ca oricare altul, Libione îi privea la început pieziș pe cludații săi clienți; probabil că ne socotea anarhiști. Apoi s-a obișnuit, însă, cu noi, ba chiar ne-a îndrăgît.

Odată, cînd stăteam la „Rotonde”, pictorița Meamline m-a rugat să-i țin puțin copilul ca să se ducă să-și cumpere un pachet de țigări. A trecut o jumătate de oră, a trecut o oră = Meamlinea nicăieri. Copilul începuse să plîngă. Intrigat, Libione veni, mă descusu și, bineînțeles, nu mă crezu. „Vă știu eu, trîntiți copiii și pe urmă vreți să vă descotorosiți de ei. Bine, bine, du-l acum la mine, e acolo o bătrînă, o să-ți dea o mină de ajutor. Halal părinte!” Libione locuia chiar alături de „Rotonde”; locuința era tipic mic-burgheză: draperii roșii, un peisaj frumușel pe perete. Pentru nimic în lume, Libione nu și-ar fi împodobit casa cu un tablou de Modigliani sau Sutin! Își iubea clienții, dar nu și operele lor...

După Revoluția din februarie, „Rotonde” a început să fie frecventată de soldații ruși din brigada pe care guvernul țarist o trimisese pe frontul de vest: fuseseră informați că acolo ar putea dibui emigranții ruși. Soldații au cerut ca aceștia să fie trimiși îndată în Rusia. Poliția a început să-l sicile pe Libione, afirmînd că „Rotonde” e refugiu principal al revoluționarilor. Drept care accesul militarilor a fost interzis în cafenea; Libione a suferit pagube serioase și a intrat în panică; erau vremuri tulburi. Clemenceau hotărîse să strîngă șurubul, poliția își făcea de cap. Oftînd și scrișnînd, Libione a vindut „Rotonde” altui circumar, iar el și-a cumpărat o cafenea într-un loc mai liniștit = cît mai departe de pictori. Dar din prima clipă și-a dat seama că mușterii obișnuiți nu mai sînt interesați pentru el. Din cînd în cînd venea dar la „Rotonde”, se așeza într-un un-

gher întunecos, comanda o halbă de bere și se uita trist în jur. După cîțiva ani a murit și a fost înmormîntat de pictori și poeți, dintre care unii deveniseră între timp celebri. Dar Libione, ca și mulți clienți de-ai lui, a cunoscut gloria abia după moarte.

Ceea ce te uimea în primul rînd cînd intrai la „Rotonde” era marea diversitate de tipuri, de limbi — ca într-un pavilion de expoziție internațională, ca la un fel de repetiție pentru un viitor congres al păcii. Multe nume le-am uitat, dar citeva le mai țin

minte; unele au devenit cunoscute, altele s-au pierdut în anonimat, lată o mică listă, departe de a fi completă: poeții francezi Guillaume Apollinaire, Max Jacob, Blaise Cendrars, Cocteau, Salmon, pictorii Léger, Vlaminck, André Lhote, Metzinger, Gleizes, Carnot, Rameil, Chantal, criticul Elie Faure; spaniolii Picasso, Juan Gris, Maria Blanchard, ziaristul Corpus Barga; italienii Modigliani, Severini; mexicanii Diego Rivera, Sarraga; pictorii ruși Chagal, Sutin, Lariionov, Gonciarov, Sterenberg, Kremen, Feder, Foltinski, Marevna, Izdebski, Dilevski, sculptorii Arhipenko, Tadjkin, Meșcianinov, Indelbraum, Orlova; polonezii Kisling, Markoussis, Gottlieb, Zak; japonezii Fujita și Kavashima; pictorul norvegian Peer Krog; sculptorii danezi Jacobsen și Fisher; bulgarul Pascin.

Înfățișarea acestor clienți părea și ea curioasă neinițiatilor. De pildă, nimeni n-ar putea descrie precis cum era îmbrăcat Modigliani; în zilele bune purta o jachetă de catifea de culoare deschisă și o eșarfă roșie la gît; iar cînd o ținea într-o beție, cînd îndura o mizerie cruntă sau cînd era bolnav se infășura pur și simplu în niște zdrențe țipătoare. Pictorul japonez Fujita purta un kimono dintr-un material țesut în casă. Diego Rivera făcea furori cu bastonul lui sculptat cu motive mexicane. Prietenei lui, pictorița Marevna (Vorobiova-Strebelskaia) îi plăcea să se îmbrace strident, avea o voce sonoră, pătrunzătoare. Poetul Max Jacob locuia la celălalt capăt al Parisului, în Montmartre; venea ziua îmbrăcat în costum de seară, luîndu-ne ochii cu albeața manșetelor lui. Un indian cu pene pe cap arăta tuturor picturile lui

Dindu-și pe spate capul acoperit cu cirlionți negri-alb baștri și aspri, negresa Aisha ridea cu hohote, și dinții ei străluceau în semiobscuritatea odăii. În ungherul cel mai întunecos stăteau totdeauna Kremen și Sutin, Sutin avea o față speriată și somnoroasă; părea mereu că abia fusese trezit din somn și n-apucase încă să se spele, să se bărbierească; avea niște ochi de fiară incolțită, poate pentru că era mereu flămînd; Nimeni nu-l băga în seamă. Cine și-ar fi închipuit că lucrările acestui băiețandru plîpînd, de fel din mica așezare Smilovici, vor ajunge într-o zi obiect de rivalitate între muzeele din întreaga lume?

Îmi aduc aminte că odată David Petrovici Sterenberg l-a adus la „Rotonde” pe A. V. Lunacearski. Am stat cu el la aceeași masă. Lunacearski a lăudat desenele lui Steinlen și a spus că Franz Stuck e un pictor de-a dent, dar interesant. N-am fost de acord cu el. Steinlen îmi părea insignifiant, iar Stuck un decadent lipsit de gust; totuși m-am simțit bine cu Anatoli Vasilevici; parcă eram la Moscova. Cînd Lunacearski a plecat, Libione mi-a spus: „N-aș fi crezut că ai cunoaște așa de serioase. Domnul ăsta este compatriotul tău? Poate că te ajută să te faci om...”

Vorbînd despre pitorescul clienților „Rotondei”, trebuie să recunosc că nici eu nu rămîneam mai presjos. S. I. Tolstaiia își amintește că Alexei Nikolaevici mi-a trimis o carte poștală la cafenea, scriînd în loc de numele meu: „Au monsieur mal coiffé — „Domnului zburlit” — și cartea poștală m-a nimerit fără greș.

Clienții „Rotondei” erau necunoscuți dincolo de zidurile ei. Doar despre Picasso începuse să se mai vorbească: din cînd în cînd se ocupau de el și ziarele. Libione aflase că „cneazul rus Șuken” (Șciukin) cumpără tablourile lui Pablo, și îl saluta respectuos: „Bună ziua, domnule Picasso!”

Pablo locuia în Montmartre, apoi s-a mutat în Monparnasse și a închiriat un atelier lingă „Rotonde”. Nici odată nu l-am văzut beat. Arăta tînr și-i plăceau foarte mult farsele. Odată a venit cu Diego și a povestit că au cîntat sub ferestrele lui Guillaume Apollinaire o serenadă: „Mère de Guillaume Apollinaire”. În traducere ar însemna „Mama lui Apollinaire”, dar în franțuzește nu sună prea bine. Apollinaire venea des la „Rotonde”. Era și el amator de glume; odată o propus să scrie un mister despre șarpe, măr și Picasso. Ca orice spaniol superstițios, Pablo nu suportă să audă cuvîntul „șarpe”.

Viața la „Rotonde” era mai degrabă monotonă; din cînd în cînd se petrecea cite o întâmplare despre care se vorbea apoi citeva zile. Kisling și Gottlieb s-au bătut în duel, iar unul dintre martori a fost Diego; ziaristii au mirosit întâmplarea și în ziua respectivă toate ziarele s-au ocupat de „Rotonde”.

Și totuși „Rotonde” nu răpea nimănui liniștea sufletească; dimpotrivă, îi atrăgea irezistibil pe oamenii care n-aveau parte de liniște. Ziaristii nu știau ce tot discutăm noi; din cînd în cînd descriau cite o bătaie, o beție, o sinucidere. Prostul renume al „Rotondei” creștea. În timpul războiului, am observat la măsuta vecină o femeie tînră, modestă, și după înfățișarea ei mi-am dat seama că a nimerit întâmplător în Monparnasse. Femeia a intrat în vorbă cu mine. Am aflat că e modistă, că a venit pe o zi la Paris de la Poitiers și că ar vrea să cunoască viața pictorilor. I-am explicat că eu nu sînt pictor, ci poet rus. Asta i-a părut și mai romantic. M-a condus pînă la hotel și m-a rugat să-l dau voie să vadă cum trăiesc. Intrucît gîndurile mele erau atunci ocupate de pictorița Chantal, i-am răspuns rece că am de lucru. „Dumneavoastră o să lucrați, și eu am să privesc”. S-a îngrozit de dezordinea din odaia mea și s-a apucat să facă curățenie; apoi a scos din dulap ciorapii, mi i-a cîrpat, a cusut nasturii la cămăși și a plecat multumită că a putut cunoaște traiul unui boem.

Scriu despre „Rotonde” și fără să vreau îmi amintesc de episoade anecdotice; dar situația era mult mai tristă și mult mai serioasă. Serii de-a rîndul Modigliani desena în cafenea portrete, desena pe hîrtie de scrisori, uneori cite douăzeci de desene unul după altul. Nu pentru asta, însă, a devenit Modigliani celebru. De lucrat lucrăm nu la „Rotonde”, ci în atelier neîncălzite, pe balcoane, în încăperi murdare care se numeau pompos hoteluri. La „Rotonde” veneam fiindcă ne simțeam atrași unul de celălalt.

CONTINENT FĂRĂ ISTORIE ?

Un neadevăr care trebuie spulberat

Trecutul Africii? Dacă ar fi să ținem seama de părerile pseudo-savantilor apologetii ai colonialismului, popoarele Africii n-ar avea un trecut, o istorie proprie. Cu alte cuvinte, ar fi popoare neistorice, neînscrise în filele istoriei. Să deschidem, de pildă, volumul al treilea din „Istoria omenirii. Istoria universală”, o lucrare masivă în 9 volume, apărută sub redacția lui Hans Helmolt și alcătuită de savanți germani de la sfârșitul secolului al XIX-lea. La pagina 377 a volumului consacrat Asiei occidentale și Africii se poate citi: „Africa... întunecată și misterioasă ca Sfînxul egiptean. Și așa cum e continentul, la fel sînt și popoarele care-l locuiesc. Prea puțin cunoscuți de-a lungul mileniilor de către asiatici și europeni, înlăturați prin însăși culoarea pielii lor din familia popoarelor nobile, africanii au trăit izolați nenumărate secole, fără a trece dincolo de hotarele naturale ale teritoriilor lor pentru a stabili legături prietenești, ori pentru a purta războaie... Dacă istoria raselor europene poate fi asemuită cu o activitate desfășurată în plină lumină, istoria Africii e un coșmar nocturn, în care cel ce doarme este stăpînit și chinuit de vis fără ca ceilalți din juru-i s-o știe. Iar odată trezit, nu numai că uită ce a visat, dar și însuși faptul că a visat”. Dr. Heinrich Schurtz, căruia îi datorăm aceste considerații despre Africa, socotea dar inutilă studierea istoriei popoarelor africane: „Cu ce-ar progresa știința — se întreba el — dac-am ști, de pildă, că cutare ori cutare trib negru, cu nume de ciudată rezonanță, a migrat într-un anume an într-o regiune sau alta sau că un altul s-a dispersat și a dispărut?”.

Concepția aceasta reacționară este însă respinsă de faptele consemnate de istorici, de specialiști în problemă, dintre care nu numai unul a încercat să infățîșeze, în adevărata ei lumină, istoria Africii, lată, de pildă, ce scria în 1914 istoricul rus V. Matvei (Vladimir Markov).

„Pînă acum s-a menținut părerea tenace că Africa, cu excepția Egiptului, este săracă în opere de artă antică, că nu are o istorie proprie, legende, mistere... Părerea aceasta poate fi însă pusă astăzi la îndoială... Ținînd seama de rezultatele diverselor expediții, nu se poate să nu rămii uimit ascultînd legendele culesse, descrierile obiectelor de artă antică și a monumentelor descoperite la triburile africane. Se pare, dar, că și Africa are un trecut bogat, puternic, fabulos”.

Și, imi îngădui să prezint cititorului și un alt citat, extras dintr-o lucrare

a istoricului francez Maurice Delafosse, în care acesta spune textual că: „dacă popoare, puse în anume condiții au reușit, cu propriile lor forțe, să întemeieze state ca acelea a căror istorie am încercat s-o reconstituim; să organizeze și să mențină centre culturale ca cel din Tombuctu; să dea oameni de stat ca mansa Gongo-Mussa sau askia Mohammed, războinici ca Osman-danfodio sau El-Hadj-Omar, savanți și scriitori de seamă care au reușit, fără dicționare sau ajutorul unei limbi intermediare, să învețe suficient araba pentru a descifra cărțile și scrie corect; să dea naștere unor dialecte a căror suflare, bogăție și precizie îi uimesc pe toți cei care le studiază...; să inventeze, ca acum o sută de ani poporul Vai și, mai recent, Bamunii din Camerun, un sistem de scriere perfect viabil, trebuie să admitem că aceste popoare nu merită să fie tratate ca inferioare din punct de vedere intelectual”.

Am mai putea reproduce aici și nenumărate alte afirmații analoge ale unor savanți europeni și americani, nenumărate dovezi istorice care confirmă punctul de vedere al savanților înaintați. Dar concepția reacționară, antiștiințifică, conform căreia popoarele Africii n-ar avea o istorie a lor a căpăt o tot mai largă răspîndire. Căci aceasta era comanda socială a colonialiștilor, dornici să-și justifice dominația asupra popoarelor africane, să întreprindă mitul misiunii lor civilizatoare, să dovedească că istoria Africii începe odată cu apariția europenilor pe continent, că civilizația popoarelor africane este primitivă, fără nici o însemnătate.

Trebuie să lămurim dar lipsa de concordanță dintre aceste afirmații și faptele istorice. Căci de aici începe falsificarea istoriei. Nu am intenția să-i învinuiesc pe savanții din Europa occidentală de o falsificare intenționată a istoriei căci, cred, „spiritul vremii” a fost acela care i-a influențat. Dar aici nu poate fi vorba de intenții, bune sau rele; important e faptul că istoria popoarelor africane a fost falsificată.

Și iată acum câteva exemple. Între Zambezi și Limpopo, europenii au descoperit străvechi edificii din piatră, de dimensiuni uriașe, peste trei sute la număr numai în Rhodazia de Sud. Pe acest vast teritoriu pot fi întîlnite mine părăsite, rămășițele unor cuptoare pentru topirea metalelor, felurite obiecte din fier, aramă, bronz și aur, tipare

din argilă destinate baterii monezilor, vestigiile unor puturi și ale unor sisteme de canalizare. Nu începe încă să se îndoaie încă că aici a fost leagănul unei străvechi și înaintate civilizații, numită „Zimbabve”, care a dispărut din motive necunoscute. Mulți savanți s-au ocupat de această civilizație, dar nici unul din ei n-a vrut să recunoască că cei care au întemeiat-o au fost popoarele africane.

Și în Benin, țară din Africa occidentală, europenii au descoperit splendide sculpturi în bronz. Cele mai frumoase dintre ele au fost expuse în principalele muzee din Europa și America. Se pune deci întrebarea: cine sînt autorii acestor obiecte, de ce popor ține arta care le-a creat? În aparență, cel mai simplu ar fi următorul răspuns: autorul acestor capodopere este poporul benin. Recunoașterea acestui fapt evident ar fi înfrînat, însă, o întreagă concepție istorică, născută sub presiunea politicii și ideologiei colonialiste. Așa încît, pentru început, s-a emis ipoteza că bronzurile din Benin ar proveni de la portughezi, cei dinții europeni ajunși pe coasta occidentală a Africii. Versiunea aceasta a căzut însă repede, după ce s-a stabilit că în vremea aceea topirea bronzului nu atinsese încă în Europa un asemenea grad de perfecțiune. Au început să fie căutate dar alte surse: unii au atribuit aceste bronzuri Indiei, alții orașelor romane din Africa de Nord, alții arabilor etc...

Primii călători europeni în Africa orientală au „descoperit” câteva state mici, dar foarte dezvoltate. Speke și Stanley și mai apoi Junker, cei dinții exploratori ai Bugandei, au rămas impresionați de splendoarea curții Kabakilor (titulul suveranului), de înțeleapta organizare a puterii politice, de existența unei armate și a unei flote, de îngrijirea drumurilor, de comerțul în flori. Călătorii și savanții europeni n-au putut admite, însă, că toate acestea au fost create de popoarele Africii, fără nici un sprijin din afară. Așa a apărut falsa teorie șamitică.

Conform acestei teorii, șamiții ar fi niște arieni africani. Odată însă — pretinde teoria — continentul negru era locuit de popoare agricole, pașnice necivilizate, preistorice. Veniți din Asia, șamiții au adus cu ei o cultură înaintată, i-au supus pe localnici, le-au impus civilizația lor și au întemeiat state. Cu alte cuvinte, toate valorile culturale care ar putea fi puse în seama africanilor ar fi fost create sub influența șamiților.

Nici un istoric nu neagă că zulușii au jucat un rol important în istoria Africii Orientale și Australe. Ei au întemeiat un stat, au supus popoarele învecinate și au opus o rezistență fără precedent invaziei englezilor.

Toate acestea nu corespund însă de fel cu teoria că popoarele din Africa ar fi pasive, că n-ar avea o istorie a lor. Și iată că soluția a fost găsită: zulușii au fost boleză semi-șamiți, iar rolul lor activ în istorie a fost explicat prin singele șamit care, chipurile, ar curge în vinele lor.

Oricine știe că în antichitate Egiptul a fost unul din principalele centre ale civilizației mondiale. Nimeni nu poate să neghe realitatea că egiptenii au îmbogățit omenirea cu mari descoperiri științifice. Or, Egiptul este și el o țară africană, cu o populație africană autohtonă. Și totuși, una din cele mai ciudate concluzii ale istoriei burgheze este că Egiptul ar fi o țară asiatică. Începînd din secolul al XIX-lea Egiptul n-a mai fost considerat ca făcînd parte din Africa, iar istoria și civilizația lui au fost desprinse de istoria și civilizațiile africane. Mai mult, istoricul englez Arnold Toynbee considera civilizația egipteană ca o civilizație „albă”, europeană.

Ideea că popoarele africane n-au istorie se înrădăcinase atât de puternic, încît atunci cînd primele tunete ale mișcării de eliberare s-au rostogolit deasupra Africii, cei care nu studiaseră istoria continentului au rămas pur și simplu stupefiați. Abia cînd fosta colonie Coasta de Aur și-a câștigat independența, luînd numele de Ghana, lumea a aflat că în Africa a existat un imperiu al Ghanei. În legătură cu el, Kwame Nkrumah, președintele țerei republici a spus: „La începutul erei creștine, cu mult înainte ca Anglia să devină o mare putere... strămoșii noștri întemeiaseră un vast im-

periu în care savanții se bucurau de multă cinste, în care populația purta haine de lînă, bumbac și mătase și se împodobeau cu bruterii din aur și argint, în care exista un vast comerț cu aramă, aur și țesături”. Falsificarea istoriei popoarelor africane devine deci evidentă chiar și pentru profani.

Cei dinții care au pornit să reconstituie adevărul istoric au fost savanții africani. Trebuie să spunem că pînă de curînd, popoarele africane, cu excepția egiptenilor și magrebienilor, nu aveau savanți. Cauzele acestei situații sînt bine cunoscute. Studiul istoriei Africii era monopolizat de savanții din Europa și America. Acum, însă, situația s-a schimbat, și în librării au început să apară lucrări de istorie scrise

Femea din tribul Fulbe
(Sculptură în lemn de acaju)

de africani, dintre care unele au și devenit celebre.

Trăsătura principală a acestor lucrări este dorința arzătoare de a pune capăt falsificării istoriei Africii, de a face cunoscut popoarele africane adevărul despre trecutul lor.

La această nobilă misiune se asociază savanții progresiști și publiciști din Europa occidentală, între care François Suret-Canal, actualmente director al Institutului național de cercetări și documentare al Republicii Guineea, a cărui carte despre istoria Africii precoloniale va apare curînd și în limba rusă; englezul Basil Davidson, autorul cărții „Redescoperirea străvechii Africii”; englezul J. Fage, profesor la Universitatea Republicii Ghana, al cărui „Atlas istoric al Africii” prezintă un mare interes etc.

Prima încercare a savanților sovietici de a infățîșa un tablou generalizat al istoriei Africii a fost făcută în lucrarea „Popoarele Africii”, apărută în 1954.

Savanții sovietici urmăresc să reconstituie adevărul despre trecutul și prezentul popoarelor Africii. În vederea acestui scop a fost înființat un institut special pentru studierea istoriei, economiei și civilizației acestui continent. De asemenea, în institutele superioare de învățămînt au fost create catedre de istorie a Africii. Un loc important este rezervat Africii în lucrarea „Istoria universală”, operă colectivă a savanților sovietici și în „Enciclopedia istorică sovietică”, care va începe să apară în curînd, și în care istoria Africii va fi completată cu ultimele date.

Prof. I. Potehin
director al Institutului african
al Academiei de Științe
a U.R.S.S.

A. B.

În laborator. Care va fi rezultatul experienței?

Cincisprezece tineri pășesc în viață

Revista sovietică „Iunost” a întreprins o anchetă cu tema — țelul vieții. Au răspuns reporterilor revistei 15 tineri din nouă țări. Fără a avea pretenția unui tablou cu infinita gamă de nuanțe pe care o presupune viața, răspunsurile oferă o imagine destul de cuprinzătoare a tineretului epocii noastre.

Parisul, Franța sînt prezente prin Marie José Nat, o fată drăguță de douăzeci de ani. Marie este artistă. Speră să ajungă vedetă? Nu. „Vișurile nu se realizează întotdeauna”.

Să facem un salt peste meridianele, pînă în Praga de aur. Tot douăzeci de ani. Tot artistă. Numele: Jana Brejchova. A turnat zece filme în patru ani. Este Jana mulțumită? Ar dori și mai mult și este sigură că va reuși. „Sînt dornică — spune ea — ca prin filmele mele să aduc bucurie oamenilor”.

Am alăturat cele două răspunsuri nu din dorința de a sublinia contrastul. Este vorba de ceva mai profund. De conținutul visurilor, de orizontul oamenilor.

Dar poate mai pregnant este subliniată această idee în alte două declarații.

Keneth Beylis este coproprietar al unei tipografii din New York. Are 24 ani, a absolvit facultatea de tipografie a Universității din Rochester. „Țelul meu?... Să realizez venituri mari ca să pot călători în fiecare an cu un automobil nou... Vreau să intru de asemeni în clubul businessmenilor. Este greu de pătruns. Locurile sînt limitate”.

Vilen Tarasiuk este lăcătuș la uzina „Neftepribor” din Moscova. A absolvit școala de 10 ani. Vrea să-și continue studiile căci, spune Tarasiuk, nu e departe ziua cînd zece clase nu vor mai fi suficiente nici pentru un muncitor. Acest lăcătuș înțelege profilul viitorului. Vrea să-și schimbe meseria. Să devină radiotehnician. E marea lui pasiune. Dar nu e singura. Învață pianul, vrea să-și completeze cunoștințele muzicale. Avea dreptate Oistrakh cînd spunea că valoarea muzicienilor sovietici reprezintă în același timp calitatea publicului sovietic.

În fapt ceea ce îl deosebește pe Beylis de Tarasiuk este mai ales izvorul bucuriei și fericirii. Între New York și Moscova nu sînt doar 8.000 de km care pot fi parcursi cu avionul în atîtea ore, ci distanța uriașă

între două moduri de a cunoaște viața.

Iată-l pe Janos Kara, un tractorist de 21 de ani, dintr-un sat al pustiilor ungare. „Viitorul meu — spune el — depinde de cel al satului în care locuiesc”. Janos nu își poate imagina viața în afara colectivității. Desigur că tractoristul nostru nu este o schemă ci un om. Vrea să-și construiască o casă, (ceea ce nu va fi prea greu, ne asigură Kara), apoi să se căsătorească, să continue școala.

Această împletire între personal și general este caracteristică răspunsurilor tinerilor din țările socialiste. Societatea, lumea înconjurătoare nu mai sînt o piedică în calea realizării visurilor, ci, din contră, un stimul.

Ce visează Stella Since din Londra, care are doar 16 ani? Să devină secretara particulară a unui mare director. Nu-i prea puțin? Ar mai vrea să călătorească, să viziteze Uniunea Sovietică. Dar e sigură că nu își va putea mulțumi această dorință. Costă prea mulți bani.

Iar Maria Goretti, dintr-un sat de lângă Mentana (Italia), are ca suprem ideal îmbrăcămîntea. Dar pentru aceasta va trebui să adune bani. Și e greu cînd nu ai deloc pămînt și trebuie să iei în arendă de la moșier.

Noțiunea de fericire pentru Maria este legată de haine. Pentru compatriotul ei, Fausto Silva, care locuiește la periferia Romei, de o slujbă. „Sînt vesel și fericit cînd găsesc temporar de lucru ca servitor sau curier. Aș vrea să am o muncă permanentă, ca să nu fiu un om de prisos”.

La ce gîndesc Iaroslav Fronck de la o fabrică din Praga și Ciou Jui-lu, șeful sectorului galvanizare a unei uzine din Pekin? La desăvîșirea lor morală. Fronck este membru al unei brigăzi de muncă socialistă, ceea ce presupune nu numai realizări în producție ci și o conduită exemplară în afara fabricii. Ce înseamnă aceasta? Fronck e concret: prietenie, ajutor reciproc. Și nu e ușor, mai ales partea morală e complicată, spune Fronck. Dar ce poate fi mai sublim decît un om, mîia de oameni, milioane care înfrîng ideea burgenă, a idealului care trece prin stomac! Aceasta îi dă lui Ciou Jui-lu siguranța că va trăi în comunism. Lui Igor Dorodnev, alt tînar care răspunde la ancheta revistei, nu-i ajung, cum spune el, 24 de ore. Ziua e prea scurtă. Cînd să lucrezi, să citești, să mergi la teatru sau la cinema și, neapărat, să joci baschet?

Despre pace vorbește Robert Cook, hamal în portul Londrei, și Natașa Vedeneeva, studentă la Institutul pedagogic din Moscova, și Muhammed Ahmed Marei, țărăn din R.A.U., și alți tineri care răspund anchetei revistei sovietice. Alături de vîrstă acesta este alt element comun care îi leagă pe cei cincisprezece oameni care pășesc în viață.

Robert Cook vrea să se însoare. Dar e foarte dificil de găsit o cămăruță pentru o pereche care nu dispune de posibilități materiale. De problema banilor s-a lovit și tînarul american George Heymlin. Heymlin a vrut să urmeze un colegiu. Dar o nenorocire care i-a lovit familia — moartea tatălui — a făcut ca toate planurile să i se năruiască. Avea nevoie de bani pentru a plăti onorariile medicilor și medicamentele. Așa că nu-i de mirare că acest tînar american privește nu undeva în zare, departe, pentru a-și căuta viitorul ci se mulțumește cu un vis imediat: să găsească de lucru pentru a avea ce să dea de mîncare mamei sale și pentru a-și plăti datoriile.

„Tinerii oarece. Alesi la întimplare. Cincisprezece oameni cu vișuri diferite. Vișurile acestea oglindesc destinele unei generații în care tinerii s-au împărțit distinct: unii, tîrîndu-se într-o societate agonizantă și condamnată la pieire, alții înaintînd cu capul sus și privindu-și în față viitorul lor luminos.”

O filă din epopeea septenului

Apele Amu-Dariei curg spre Apus

Către sfîrșitul lunii martie, ziarele sovietice au anunțat începerea lucrărilor celei de-a doua tranșe a canalului Kara-Kum. De la 15 aprilie lucrările n-au mai conținut nici ziua nici noaptea. Buletinele meteorologice vesteau +46° la umbră, dar umbră nu era de fel, apa era un lux, iar șoselele existau numai sub formă de proiecte în mape inginerești.

De la răsăritul soarelui și pînă la căderea nopții deasupra deșertului se abătea o arșiță cumplită, care încingea nisipul pînă la +70 de grade. Constructorii beau cu zgîrcenie o apă caldă și sălcie, adusă cu cisternele de la mări depărtări. Dar cu fiecare zi care trecea lucrările luau un ritm tot mai vertiginos. Noul asalt al Kara-Kumului trebuia desfășurat în tempourile septenului.

Construcția canalului Suez, care are o lungime de 161 de km, a durat unsprezece ani, a canalului Panama, lung de 81 de km., a durat mai bine de douăzeci; prima tranșă a canalului turkmen — de la Amu-Daria la Murgab — adică un traseu de 400 de km. a fost construită în patru ani (apele Amu-Dariei au ajuns în oaza Murgab în timp ce la Moscova aveau loc dezbaterile Congresului al XXI-lea al P.C.U.S.). Cea de-a doua tranșă — de 140 de km. a fost terminată în mai puțin de opt luni.

Așa încît la 12 noiembrie, atîngînd oaza Tedjen, apa smulsă Amu-Dariei a înscris o nouă etapă în saltul ei spre Apus. O etapă, numai, căci Turkmenia are nevoie de apă ca omul de aer.

Pămînturi în schimbare

O veche legendă turkmenă, bătrînă ca și pămînturile pe care s-a născut,

povestește că într-o vară arșița a ucis atît de nemilos ogorul unui țărăn încît, cuprins de disperare, omul a încercat s-o ude cu lacrimile lui. — ce-i curgeau sîroaie privind la jalea ce-l învădura. Iar destul cînd și lacrimile s-au vădit neindestulătoare, țărănul și-a spus pămîntul cu singele lui.

Nu e de mirare dar că turkmenii au visat de veacuri să abată apele Amu-Dariei către ogoarele lor.

Canalul turkmen văzut din avion.

Chiar din primii ani ai regimului sovietic, pe întinsurile Turkmeniei a început o agramă bătălie pentru a da apă pămînturilor care, odată irigate, se dovedesc extrem de fertile. Între 1925—1960, statul sovietic a alocat jumătate de miliard de ruble pentru lucrările de irigație. În locul micilor canale primitive au fost construite marile sisteme de irigații: Taș-Sakinsk, Kuli-Arïksk, Saiatsk-Karabekaulsk și multe

altele. În mijlocul oceanului de nisip fierbinte al deșertului au fost create cinci lacuri de acumulare, cu o capacitate de 630 de milioane de metri cubi. De-a lungul sistemelor de irigație au fost ridicate mai bine de 4.500 de construcții hidrotehnice. În felul acesta, între 1925 și 1960 aria pămînturilor care au fost trezite de la o viață nouă a sporit cu 140.000 de hectare. Cheltuielile făcute cu aceste construcții sînt amortizate extrem de repede căci Turkmenia poate plăti cu aur, „aurul alb” al bumbacului ei.

Tehnica modernă, mijloacele mult sporite de care dispune astăzi republica, au făcut ca turkmenii să nu mai fie mulțumiți de vechile ritmuri. Ei au declarat de aceea, șantier național construcția celei de a doua tranșe a „fluviului artificial” și au încins o adevărată întrecere cu timpul. Colhozurile turkmene au alocat 75 milioane de rubele din fondurile lor, au pus la dispoziție oameni, mașini. R. S. Turkmenă a fost ajutată din plin de celelalte republici sovietice: 200 de orașe au contribuit cu buldozere, screper, autocamioane și alte mașini fabricate de ele la construcția celei de-a doua tranșe a canalului turkmen.

Aceasta va face ca în cursul septenului să mai intre în circuitul agricol mai bine de 130.000 de hectare de pămînturi înțelinite și virgine, să fie irigate milioane de noi hectare de pășuni. R. S. Turkmenă va produce astfel mult mai mult bumbac, lînă, lapte, blăniuri, fructe. De-a lungul canalului vor apare noi orașe și așezări muncitorești, noi sovhozuri și întreprinderi industriale.

Apele lui întoarsă o filă din epopeea septenului.

Ion Manu

Sergiu Brand

FILMUL

In studioul „Gorki” se turnează:

„DOUĂ VIETI” (paralele, dar foarte deosebite)

Scenariștii Alexei Kapler și regizorul Leonid Lukov și-au propus să evoce într-un nou film de largă respirație evenimentele revoluționare ale anului 1917. Cele două serii ale filmului lor „Două vieți”, sînt o vastă frescă istorică, care conturează destinele, caracterele multor eroi. Desfășurarea acțiunii aduce în prim plan două personaje: Semion Vostrikov, ostaș din Gărzile Roșii și ofițerul țarist Serghei Nașekin. Evenimentele îi pun adesea față în față pe cei doi bărbați, aparținînd unor lumi total diferite. Iar drumul vieții lor, împletit cu viețile altor oameni, reprezintă prisma prin care autorii filmului scrutează involburatele evenimente de la sfîrșitul celui de al doilea deceniu al veacului nostru.

Pretextul introducerii spectatorilor în miezul întîmplărilor ce urmează a fi povestite cu ajutorul obiectivului cinematografic este un scurt incident petrecut în zilele noastre într-un port din sudul Franței. Un grup de turiști sovietici poposește într-o zi de toamnă pe tîrmul francez al Mediteranei. Motonava care i-a purtat pînă acolo acostează la tîrm iar pasagerii coboară să prînzească într-un mic restaurant din vecinătatea portului. În grupul turiștilor se află un bărbat voinic, cu părul cărunt, cu fruntea brăzdată de o cicatrice. E Semion Vostrikov, general în rezervă. Larma glasurilor, rezonanța atît de cunoscută a limbii ruse, îl fac pe un bătrîn chelner să se apropie de grupul de turiști. Bărbatul acesta cu atitudine servile de lacheu, cu un veșnic zîmbet încrămențat în colțul buzelor, e fostul prinț Nașekin, un înrăit dușman al Revoluției. În timp ce generalul începe să-și depene amintirile în fața tinerilor săi prieteni și tovarăși de drum, ofițerul țarist de altădată, face la rîndul lui cunoscute spectatorilor împrejurările care i l-au scos în cale pe Vostrikov. S-au întîlnit pentru prima oară la începutul anului 1917, atunci cînd soldații regimentului trimis la Petrograd pentru a-i reprimă pe muncitorii răsculați, au refuzat să tragă. Ofițerul Nașekin încerca tocmai să-l convingă pe soldații recalcitranți, cînd unul dintre aceștia, Vostrikov, s-a repezit la el și l-a lovit strașnic cu cureaua, lăsîndu-l întins la pămînt. N-au trecut decît cîteva zile și întîmplarea avea să i-l aducă din nou în preajmă pe Vostrikov. În salonul unei familii aristocratice din Petrograd, el l-a întîlnit pe „soldat” în compania propriei sale surori, Irina, și a aflat cu stupefacție că mușicul a îndrăznit să-și ridice ochii asupra acestei frumuseți inaccesibile. Într-un acces de furie, prințul îl rănește pe Vostrikov, care va purta de-acum

înainte, toată viața, o cicatrice pe frunte. Mai tîrziu, comunistul Vostrikov descoperă un complot al ofițerilor din gardă, care pregăteau evadarea familiei țarului peste graniță. Prințul era principalul organizator. Complotiștii sînt arestați, dar Nașekin reușește să scape.

...Deodată, sirena vasului vestește turiștilor că e timpul să se înnoarcă pe punte, pentru a-și continua călătoria. Generalul își intrerupe povestirea. Restaurantul se golește iar Nașekin, chelnerul de azi, adună în grabă farfuriile și bacșiful.

În filmul „Două vieți”, în curs de turnare la studioul „Maxim Gorki” din Moscova, apar cunoscute vedete ale ecranului. Rolul lui Vostrikov este interpretat de Nikolai Ribnikov, iar pe prințul-chelner îl întruchipează actorul Viaceslav Tihonov. Personajul Ninei Borozdina, logodnica prințului, care în cele din urmă își părăsește familia și se angajează în lupta revoluționară, este interpretat de Alla Lariņova.

Zinaida Kirienko

REFLECTOR

La Praga a avut loc un Congres internațional consacrat tehnicii cinematografice contemporane. La competiția organizată cu acest prilej au concurat producții din mai multe țări. Juriul a decernat premiile de onoare filmelor sovietice „Cîntecul fetelor” (pentru remarcabila calitate a coloritului), „Omul de pe planeta Pămînt” (pentru cele mai bune trucaje). A fost acordată de asemenea o diplomă de onoare filmului panoramic circular sovietic.

Regiunea Vinnița din R.S.S. Ucraineană numără un mare număr de cinești amatori, dintre care mulți sînt colhoznici. Lucrările acestor pasionați ai artei cinematografice surprind crîmpeie din viața satelor, prezintă pe fruntașii în muncă, înfățișează frumusețile naturii. Ultimele filme sînt dedicate crescătorilor de animale din colhozul „Iskra”, raționalizatorilor de la un centru de reparație a tractoarelor, aniversării colhozului „Lenin”. Cineștii amatori din colhozul „Suvorov” au terminat recent filmul „La noi în Timanovka”, al cărui scenariu a fost scris de președintele colhozului, Filip Alexeevici Jeliuk, Erou al Muncii Socialiste.

Inceputurile cinematografiei ruse

Vasta literatură închinată istoriei cinematografilor cuprinde de obicei puține referiri la filmul rus din perioada premergătoare Marii Revoluții din Octombrie. Cartea lui R. Sobolev „Cinematografia rusă preroluționară” apărută recent în editura „Iskusstvo” din Moscova aduce mărturie interesantă despre începuturile cinematografilor ruse, despre caracteristicile și tendințele primelor filme. Socotind că o scurtă incursiune în epoca de pionierat a filmului rus i-ar putea interesa pe cititorii noștri, publicăm în cîteva numere consecutive scurte fragmente din lucrarea lui R. Sobolev.

I. Primii pași...

În decembrie 1895 frații Lumiere prezentau parizienilor uimitoarea lor invenție. Nu au trecut nici șase luni și miracolul „fotografiilor animate” era înfățișat atît la Petersburg cît și la Moscova. Aproape în același timp cu proiecția primului film erau aduse în Rusia și noile aparate. În 1896, actorul moscovit Sașin Fedorov, fotograful Fedetki din Harkov și Iașelski, fotograful curții imperiale au început să filmeze jurnale de actualități.

Numărul operatorilor amatori a crescut simțitor în timpul războiului ruso-japonez. Numerele celor mai mulți dintre ei nu ne sînt cunoscute, dar lucrările păstrate pînă astăzi sînt o mărturie a talentului și spiritului lor de inițiativă. Operatorul P. Kolțov a trimis atunci firmei franceze „Pathé” o serie de imagini senzaționale despre banda hunhuzilor, care opera în ținuturile Mancuriei; mai tîrziu, dînd dovadă de un remarcabil curaj, el a fixat pe peliculă episoade din timpul epidemiei de ciumă din orașul chinez Harbin.

Cinematografia rusă propriu zisă s-a născut însă în ziua de 15 octombrie 1908. La această dată a fost proiectat pe ecrane primul film artistic de producție autohtonă: „Stenka Razin” din care se mai păstrează și acum cîteva fragmente precum și „scenariul”. E un film de scurt metraj (135 m. de peliculă), de fapt o transpunere cinematografică după vestitul „cîntec” despre Stenka Razin, care călătorește de-a lungul Volgăi în tovărășia credincioșilor săi cazaci și aduce ca jertfă marelui fluviu pe femeia iubită, o prințesă persană. Filmul e alcătuit din șase secvențe care expun succesiv conținutul povestirii și poate fi considerat mai degrabă un spectacol teatral turnat în mijlocul naturii (în bărci și în

cringul de pe malul riului) decît o operă cinematografică propriu zisă. Trebuie adăugat că împreună cu figurația, filmul totaliza cam o sută de interpreți.

Dacă această primă realizare a cinematografilor ruse nu era, poate, la înălțimea celor mai bune creații de peste hotare, ea posedă în schimb imagini excepționale pentru acea vreme: fiecare scenă era colorată în tonuri adecvate locului și momentului desfășurării acțiunii — scena din jurul focului, în galben, cadrele reprezentînd noaptea, în albastru etc. Împreună cu copile filmului erau trimise cinematografele și plăci de gramofon pe care era imprimată muzica ce urma să însoțească proiecția. Muzica a fost scrisă special pentru acest film de compozitorul M. Ippolitov-Ivanov.

Nu se poate vorbi despre producția cinematografică rusă fără a se sublinia profundele ei tendințe democratice. E semnificativ desigur că primul film rus e o ecranizare după o creație folclorică închinată unui erou popular, în timp ce de pildă, cinematografia americană și-a inaugurat producția cu filmul de propagandă sovietică „Jos steagul spaniol!”

Repertoriul cinematografic ruse se deosebea principal de cel occidental. Evident, în condițiile acelei epoci de început nu poate fi vorba despre opere de un înalt nivel artistic (romanele lui Lev Tolstoi și F. Dostoievski au fost comprimate pentru ecran în 150—300 m. de peliculă). Aceste filme au însă meritul de a fi făcut cunoștință maselor de spectatori de pe teritoriul Rusiei (printre care se aflau milioane de analfabeți) cu eroii lui Pușkin și Gogol, Nekrasov, Cehov, cu cele mai importante evenimente din trecutul istoric al țării.

Cadru din filmul „Ilze”, o producție a studioului din Riga care va rula curînd pe ecranele noastre

Un documentar despre Cuba

Un grup de documentariști sovietici în frunte cu regizorul Roman Karmen se află de aproape o lună de zile în Cuba unde turnează, în colaborare cu colegii cubani, un film de lung metraj în culori. Va fi un amplu reportaj cinematografic despre Cuba revoluționară, despre țărani, muncitorii și soldații care înfăptuiesc istoricele transformări din viața acestei țări. Filmul va include și unele cadre filmate anterior, ilustrînd episoade din lupta poporului cuban pentru victoria revoluției populare.

Ucraina cîntă... Ucraina dansează...

E destul de greu să scrii despre toate manifestările din cadrul Decadei literaturii și artei ucrainene. Nu numai pentru că sînt multe și deci greu de urmărit, ci și fiindcă cuvintele sînt deseori prea slabe spre a reda frumusețea și strălucirea lor. Ele trebuie văzute. Trebuie să fii prezent în sălile Teatrului Mare, Teatrului din Kremlin și ale altor teatre moscovite, în palatele de cultură și cluburile unde Ucraina își prezintă operele și baletele, piesele, filmele și dansurile feerice, unde cîntă cîntecele ei pline de farmec și armonie. Pe drept cuvînt se spune că Decada ucraineană este evenimentul artistic nr. 1 al Moscovei.

Fără nici o rezervă se poate afirma că în literatura Ucrainei, în lucrările pictorilor, sculptorilor, compozitorilor ucraineni, pe scenele teatrelor ucrainene actualitatea se află pe primul plan. Ca a-

ucrainene s-au prezentat și ele cu cele mai bune spectacole ale lor: teatrul din Harkov repurtează un succes strălucit cu „Ziua de naștere” de N. Pecenejski, teatrul din Vinnița — cu piesa „Zeul mort” a dramaturgului localnic Mikola Zarudni, teatrul din Lvov — cu drama eroică „Faust și moartea” de A. Levada. Teatrul din Zaporojie a creat chipul leghendarului conducător de oști Nikolai Șciors, al cărui nume îl poartă.

Așadar, tot atîtea spectacole interesante... Pentru care să te hotărăști?

Dar în afară de teatre au venit la Decadă și multe colective muzicale — instrumentale și corale, coregrafice. Au venit soliști celebri, laureați în concursuri internaționale, unionale și republicane.

Sînt prezente, de pildă, la Moscova Capela de banduriști, înființată în anul 1918, admirabilul Cor popular ucrainean

SCRISOARE DIN MOSCOVA

de DMITRO PRIKORDONNII

care interpretează cîntece în 23 de limbi, Ansamblul emerit de dansuri al R.S.S. Ucrainene, bine cunoscut nu numai în țara noastră, ci și dincolo de hotarele ei. Corul popular emerit din Zakarpatie s-a prezentat și el la Decadă cu un program

tare, ea ocupă locul principal și în repertoriul Decadei.

Să răsfoim programul Decadei, așa cum fac în aceste zile mii de moscoviți, și să ne oprim la cîteva din paginile lui.

În sala Teatrului Mare, Teatrul de operă și balet „Tara Șevcenko” din Kiev prezintă opera „Arsenal” a compozitorului Gheorghii Maiboroda, pe un libret de Andrei Malîșko și Alexandr Levada.

Și să mai întoarcem o filă. Baletul „Aurul negru” de V. Gomoleaka este și el o lucrare nouă. Spectatorii moscoviți urmăresc cu emoție întâmplările din viața tinerilor mineri ai Donbassului, oameni cu înalte calități morale, care extrag „aurul negru” pentru a dărui poporului căldură și lumină.

Teatrul de dramă „Ivan Franko” din Kiev s-a prezentat la Decadă cu noua piesă a lui Korneiciuk „Deasupra Niprului”. Ca toate piesele cunoscutului dramaturg, și aceasta e inspirată din actualitatea arzătoare, intervine activ în viață exaltînd noile trăsături ale omului sovietic și biciuînd fără milă rămășițele unei mentalități învechite. Piesa este pusă în scenă de admirabilul artist Marian Krușelnițki, care-i în același timp și interpret al unuia din rolurile principale — cel al simpaticului și modestului Anton Mak.

În afară de piesa lui Korneiciuk, colectivul Teatrului „Franko” mai prezintă în sala Teatrului Mic „Nunta lui Svicka” de I. Kocerga, în regia lui Gnat Iura, „Nu se cade” de M. Starîțki și „Regele Lear” de Shakespeare.

Talentatul actor și regizor Mihail Romanov de la Teatrul rus de dramă „Leșea Ukrainka” din Kiev, interpretează rolul principal în piesa „Unchiul Vanea”, iar tinerii săi elevi și colegi din colectivul aceluiași teatru, prezintă „Cîntec sub stele” de Vadim Sobko și „Tinerețea Poiei Vihrovaia” după romanul „Pădurea rusă” de Leonid Leonov.

Teatrele dintr-o seamă de alte orașe

care interpretează cîntece în 23 de limbi, Ansamblul emerit de dansuri al R.S.S. Ucrainene, bine cunoscut nu numai în țara noastră, ci și dincolo de hotarele ei. Corul popular emerit din Zakarpatie s-a prezentat și el la Decadă cu un program

În Palatul Sporturilor din Moscova, a avut loc un mare concert festiv, intitulat „Noi, din Ucraina”.

bogat de cîntece și dansuri ucrainene, rusești și ale altor popoare sovietice. Incît, Ucraina cîntă... Ucraina dansează...

Iar zeci de mii de moscoviți aplaudă arta ei minunată.

Moscova, 22 noiembrie 1960.

Aspect de la deschiderea expoziției „Lev Nikolaevici Tolstoi”.

Comemorîndu-l pe Tolstoi

În cadrul marilor aniversări culturale recomandate de Consiliul Mondial al Păcii, luni 21 noiembrie, în sala Comedia a Teatrului Național „I. L. Caragiale”, a avut loc o manifestare festivă consacrată împlinirii a 50 de ani de la moartea lui L. N. Tolstoi. Manifestarea a fost organizată de Comitetul național pentru apărarea păcii din R. P. Romîna, Consiliul General A.R.L.U.S., Ministerul Invățămîntului și Culturii și Uniunea Scriitorilor din R. P. Romîna.

Cuvîntul de deschidere a fost rostit de acad. prof. P. Constantinescu-Iași.

Acad. Zaharia Stancu a conferențiat despre viața și opera de valoare universală a marelui scriitor rus.

La sfîrșit a fost prezentată piesa „Învierea”, dramatizare de Vl. Nemirovici-Dancenکو după romanul lui Lev Nikolaevici Tolstoi, în interpretarea actorilor Teatrului Național „I. L. Caragiale”.

Manifestări consacrate comemorării marelui clasic al literaturii ruse și universale, L. N. Tolstoi, au mai avut loc în Capitală și la Teatrul Armatei, la Teatrul Municipal, la clubul lucrătorilor din comerț și cooperatie, la casa de cultură „Petofi Sandor” etc. Numeroase manifestări au avut loc și în alte orașe ale țării.

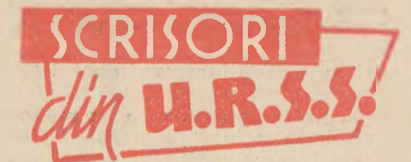
În sala de expoziții a Casei prieteniei romîno-sovietice A.R.L.U.S. din Capitală a avut loc luni, 21 noi-

embrie, deschiderea expoziției „Lev Nikolaevici Tolstoi”, organizată de Comitetul național pentru apărarea păcii din R. P. Romîna și Consiliul General A.R.L.U.S. cu prilejul comemorării marelui scriitor rus.

Au fost de față acad. prof. P. Constantinescu-Iași și Marin Florea Ionescu, vicepreședinți ai Consiliului General A.R.L.U.S., Sanda Rangheț, secretar al Comitetului național pentru apărarea păcii din R. P. Romîna, reprezentanți ai Ministerului Invățămîntului și Culturii, ai I.R.R.C.S., ai uniunilor de creatori, oameni de cultură.

A asistat G. E. Cebotariov, însărcinat cu afaceri ad-interim al Uniunii Sovietice la București, și alți membri ai ambasadei.

Cuvîntul de deschidere a fost rostit de tov. Ion Pas, președintele Comitetului de radio și televiziune. Asistența a vizitat apoi expoziția.

Mă interesează viața din România

Lucrez la o gazetă raională și urmez prin corespondență facultatea de ziaristică. Mă interesează literalmente tot ceea ce e legat de viața fărăi dv. Aș dori să corespondez pe orice temă, și — dacă se poate — în limba rusă.

IURI KRASNOV
Novgorodskala obl.,
Borovici, ul. 9-ovo
lanvarea nr. 52

În numele școlii medii nr. 30 din Filimonova

Sînt președintele Comitetului pentru corespondență cu străinătatea al școlii medii nr. 30 din satul Filimonovo, raionul Cebarkulsk, regiunea Celiabinsk. Elevii școlii noastre vor să corespundă cu elevi din România.

RAFAIL
MARGAZITOV
Celiabinskaja obl.,
Cebarkulski raion,
S. Filimonovo

Locuiesc la Kineșma

Locuiesc în orașul Kineșma, situat pe Volga, la 300 de km de Moscova. Orașul nostru a primit numele de Kineșma, ceea ce înseamnă „piatră și apă”. Doresc de multă vreme să port corespondență cu tineri din România spre a afla cum învață și cum își petrec timpul liber.

NINA KOLOSKOVA
Kineșma, fabrica
„Krasnaia Vetka”
29, kv. 11.

N. I. PIROGOV

La 25 noiembrie 1960 se împlinesc 150 de ani de la nașterea lui Nikolai Ivanovici Pirogov, eminent medic și om de știință, pedagog și militant pe lîrîm obștesc. Ca și alți savanți progresiști din prima jumătate a veacului al XIX-lea Pirogov se dovedește prin lucrările sale un reprezentant al curentului pe care Lenin îl numea al materialismului spontan. Într-adevăr, Pirogov și-a manifestat, în întreaga sa activitate, fidelitatea față de realitatea obiectivă a lumii exterioare și a încercat să o reflecte cît mai concret în lucrările sale.

N. I. Pirogov s-a născut la Moscova, la 25 noiembrie 1810. A urmat cursurile Universității din Moscova, absolvînd-o în anul 1828.

Da la primele sale lucrări, Pirogov își clădește concluziile nu pe baza silogismelor speculative, așa cum făceau adepții concepțiilor idealiste, ci plecînd de la studierea structurii și funcțiilor organismului uman. Marele savant a fost adeptul curentului anatomo-fiziologie în medicină, curent care, în esență, își dovedește viabilitatea și în zilele noastre. Tot lui îi revine și marele merit de a fi introdus în chirurgie metoda experimentală de studiere a maladiilor.

Pirogov este autorul unor atlase anatomice de care nu se pot lipsi nici astăzi chirurgii și terapeuții. Ele sînt nimitoare prin precizia cu care redau detaliile anatomice și prin valoarea lor artistică. Eminentul chirurg a adus un aport prețios în toate problemele mai importante ale chirurgiei veacului al XIX. Este vorba de problemele luptei împotriva infecțiilor rănilor, împotriva hemoragiilor și în problema anesteziei. Încă în anul 1847 el a experimentat pe propria-i persoană anestezia cu eter fiind printre cei dinți care i-au studiat lațurile pozitive

și negative. În același an, Pirogov a folosit-o pentru prima oară în lume, pe cîmpul de luptă, pentru alinarea suferințelor soldaților ruși. Acest merit al lui este pe drept cuvînt apreciat de chirurgii de pe tot globul pămîntesc.

Pirogov este cunoscut, de asemenea, ca unul dintre cei mai mari chirurși-clinicieni ai timpului său și fondatorul chirurgiei militare de campanie.

Nikolai Ivanovici Pirogov a fost, în aceeași vreme, un apărător aprig al ideii medicinei profilactice. El a formulat limpede această idee, afirmînd cu hotărîre că „viitorul aparține medicinei preventive”. Vastul domeniu al activității sale cuprinde, de asemenea, știința și practica pedagogică.

Activitatea multilaterală a eminentului om de știință este și astăzi în atenția cercetătorilor — medici de diferite specialități, pedagogi, biologi, istorici din domeniul culturii și științei ruse. Ideile lui sînt și astăzi vii. În domeniul asistenței medicale militare ele au stat la baza organizării serviciului medical al Armatei Sovietice și s-au justificat pe deplin în anii Marelui Război pentru Apărarea Patriei.

O trăsătură caracteristică a lui Pirogov-medical și a lui Pirogov-savantul era și aceea că se folosea de orice posibilitate pentru a-și împărtăși cunoștințele și experiența, pentru a transmite și altora metodele sale de tratament. El a fost un sfîrșitor de școală în medicină și este considerat, pe drept cuvînt, fondatorul școlii chirurgicale ruse, cu ale cărei tradiții se mîndrește medicina sovietică. Meritele deosebite ale lui Pirogov au fost apreciate cum se cuvine în lumea întregă.

A. G.

150 de ani
de la nașterea
marelui om
de știință

POȘTA REDACTIEI

WALTER STAUT —
Arad: Vă sfătuim să
scrieți o scrisoare către
Asociația de prietenie
cu țările străine din
R. S. S. Ucraineană (U-
krainskoe obșcestvo
družbi i kulturnih svia-
zei c zarubejnimi strana-
mi, ulița Kirova nr.
5 A. Kiev), rugînd să
fie expediată unui se-
cretar de soviet.

MARGARETA MAR-
CUSEV. — București:
Iată adresele unor tî-
neri sovietici: Oktia-
brina Vasilievna Vi-
kulova, gorod Irkutsk,
ulița Frank-Kamenet-
kovo nr. 19, „Atelje
mod“. O interesează
viața, preocupările tî-
nerilor din România:
Albinas Biciușas, Litov-
skaia S. S. R. (R. S. S.
Lituaniană), gorod Sia-
uliai, ulița Miškeviciaus
9, 3. Tînărul are 22 ani
și e student în anul IV
la institutul pedagogic.

DOINA BADEA —
Caransebeș: Nu avem
posibilitatea să vă pu-
blicăm adresa.
Puteți găsi multe adre-
se de tineri sovietici în
cuprinsul rubricii no-
stre „Scrisori din
U.R.S.S.“.

NEAMȚU VASILE —
Caransebeș: Vi se va
trimite răspuns prin
poștă.

COSTUME NATIONALE PE DIFERITE MOTIVE COVOARE OLTENEȘTI FETE DE MASĂ, ȘTERGARE DE ORNAMENT, CUVERTURI

produce și livrează, pe
bază de comenzi ferme
**UNIUNEA REGIONALĂ
A COOPERATIVELOR
MEȘTEȘUGĂREȘTI**
GRAIOVA str. Maxim Gorki 38

SANSE MARI DE CÎȘTIG

în biletul multigrat
de **4 NUMERE**

LOTO central

Intreprinderea de industrie locală „MOBILA” Focșani

produce diferite tipuri de mobilă: ca-
mere studio tip „Sibiu”, camere tip „Con-
stanța”, bucătării tip „Păltiniș”, bucătării tip
„Sibiu”.

Calitate superioară, execuție irepro-
șabilă, prețuri convenabile.

De vânzare la magazinele de specialitate.

PRODUCĂTORI!

Contractați cu Intreprinderea
D.C.A. cantități cât mai mari
de lînă pentru a realiza ve-
nituri impor-
tante; unitățile
D.C.A. preiau
pe bază de
contract și de
achiziții orice
cantități de lînă

FABRICA DE CONFECȚII
I.C. FRUMU - GANIOM

produce
**îmbrăcăminte pentru
băieți și fete**

UNIFORME ȘCOLARE
costume
PALTOANE ȘI PARDESIE
INTR-UN SORTIMENT, BOGAT DE
modele, desene și culori

GOSPODINE!

FOLOȘIȚI CU INCREDERE CARNEA ȘI
PREPARATELE CONSERVATE PRIN FRIG:

- carne tocată
- carne de gătit
- pulpă de porc
- fripturi
- sarmăluțe în foi de viță
- șnițele pane cu cartofi prăjiți.
- colțunași cu brinză
- perișoare cu verdeață
- tocană cu măruntaie

PRODUSELE CONSERVATE PRIN FRIG
IȘI PĂSTREAZĂ GUSTUL ȘI AROMA PRO-
DUSELOR PROASPETE ȘI SE GĂSESC DE
VINZARE LA MACAZINELE: „ALIMEN-
TARA”, „COMALIMENT” ȘI „APROZAR”.

CONSUMAȚI CU INCREDERE
PRODUSELE FABRICII DE CONSERVE
TIEICUICI

Fabricate din legume,
fructe proaspete și zahăr.
Conservate numai prin sterilizare, își
păstrează vitaminele și proprietățile
nutritive

Eisenhower: Nu cumva să afle „Pravda”...

N-au trecut decât puține zile de când cortina a căzut peste marele spectacol al alegerilor americane. În preclite unor americani mai răsunătoare sloganurile răsuflete despre „cea mai înfloritoare perioadă din istoria Americii”, „progres”, „prestigiu extraordinar” pe care le-au trimis fără întrerupere Nixon, Eisenhower și întreaga propagandă a partidului republican într-unul din discursurile lui, Eisenhower, care a participat activ la lupta electorală, epuizând probabil toate argumentele în favoarea lui Nixon, a hotărât să întărească pe adversarii acestuia reprimându-le că ziarul „Pravda” reproduce „cu plăcere” discursurile care cuprind declarații ca: „Prestigiul nostru în rândul altor guverne s-lăbește”, „Ne așteptăm o nouă criză”, „Situatia noastră economică este catastrofală”. Logica lui Eisenhower era simplă. Nu trebuie să se vorbească despre slăbirea prestigiului S.U.A. în viața internațională, despre situația economică americană. Și, după aia, pentru a face în rândul ziarului „Pravda” trebuie lăudată politica prezidențială și a țărășășului său de luptă Nixon. Se știe că această „logica” nu a avut nici un efect. Alegătorii americani au respins politica lui Eisenhower și a partidului republican.

Și iată că acum, cu la un semn al unei boghete magice, presa burgheză care, încă de curind, mai repeta basmele propagandistice ale guvernului american, trebuie să dea alarma. În primele pagini ale ziarelor se pot citi acum titluri uriașe despre „scăderea rezervelor de aur ale S.U.A.”, despre „prăbușirea dolarului”, „regresul general al prestigiului american în lume”. Întrerupând o vacanță consacrată exclusiv golfului, Eisenhower și consilierii lui au convocat o ședință extraordinară a Agenției naționale de securitate a S.U.A., au luat măsuri extraordinare. Anderson, ministrul de Finanțe al S.U.A. și Dillon, secretar de stat adjunct au pornit într-un turmeu în țările Europei occidentale cu misiunea de a exercita presiuni asupra „aliților” pentru reducerea deficitului balanței de plăți a S.U.A.

A fost deci de ajuns ca să se spulbere atmosfera electorală, pentru ca situația reală din S.U.A., ascunsă cu atita grijă în ultimele luni, să apară în întreaga ei goliciune. Și în momentul când Richard Nixon înfruntă se pregătește să părăsească fără glorie scena, odată cu președintele „pacificator” și miniștrii acestuia, moștenirea pe care ei o lasă în urmă este mai mult decât dezastruoasă.

În loc de pace, guvernul Eisenhower-Nixon a readus americanilor febra războiului rece, smulgind din buzunarele contribuabililor sute de milioane de dolari pentru pregătirea războiului cald. În loc de „prosperitate”, aproximativ 6 la sută din forța de muncă șomează, economia alunecă neconștient în jos și nu se întrezărește de fel sfârșitul depresiunii actuale, datorită cumpărătorilor se ridică la circa 13 la sută din veniturile lor, industria lucrează cu 50 la sută din capacitatea ei; prestigiul S.U.A. peste hotare scade neconștient.

Presa americană recunoaște

Răsfoind presa americană din ultimele zile am extras numai câteva citate semnificative: „Datele economice de care dispunem — scrie cu amărăciune „Wall Street Journal”, purtătorul de cuvânt al monopolurilor americane — dovedesc că declinul producției, care a început în Statele Unite primăvara continuă”. Peste 3.500.000 de șomeri totali, peste 1.300.000 de șomeri parțiali și alte milioane de muncitori aflați în primejdia constantă de a fi concediați, iată cine sînt, după expresia ziarului „Washington Post and Times Herald”, „victimele civilizației moderne” sau mai bine zis ale sistemului capitalist putred.

„În clipa de față, în Statele Unite — relatează ziarul „New York Post” — există 42 de regiuni de depresiune cronică asemănătoare cu bazinul carbonifer Appalachia”. Descriind această regiune, publicistul american Julius Doosha, care a vizitat-o recent, a scris despre: „Fetele istovite, casele aproape dărimate, femeile și bărbații îmbătrîniți înainte de vreme cărora nu le mai rămîne altceva de făcut decît să aștepte să capete de lucru și să povestească istoria sumbră a vieții lor, ce nu mai are nevoie să fie confirmată de cifre”. Dar nici cifrele statistice oficiale nu sînt mai puțin elocvente. Din cei 12.000 de locuitori apti de muncă ai localității Whitesbury (statul Kentucky) — relatează ziarul „Mounting

Eagle”, numai 3.000 au de lucru. Cu alte cuvinte, scrie ziarul, de fiecare lucrător revin trei șomeri.

După părerea revistei săptămînale „United States News and World Report”, o deosebită îngrijorare provoacă faptul că uzinele continuă să-și reducă producția, industria oțelului folosind doar ceva mai mult de jumătate din capacitatea ei, iar industria de automobile, care abia a trecut la fabricarea de noi modele, prevede o nouă micșorare a producției în lunile noiembrie-decembrie. Trăsătura caracteristică a actualului declin al producției, constată „New York Times”, constă în împrejurarea că el merge mină în mină cu creșterea inflației și scumpetei. Din septembrie 1959 și pînă în septembrie 1960, relatează ziarul, indicele oficial al prețurilor cu amănuntul a crescut de la 125,2 la 128,8 (scotindu-se egal cu 100 indicele prețurilor din 1947-1949). Importanța acestor scumpiri a obiectelor de consum, subliniază ziarul, nu constă atît în amploarea ei, cît în permanența ei.

Dolarul își pierde reputația

Pe acest fond sumbru, raportul dat publicității la 15 noiembrie de către Ministerul Comerțului al S.U.A. din care reiese că deficitul balanței de plăți a S.U.A. a atins un nivel record, a stîrnit o adevărată panică atît în Statele Unite cît și în țările occidentale a căror economie este dependentă de S.U.A. Aceasta, cu atît mai mult, cu cît comunicatul a venit aproape concomitent cu noua hotărîre a guvernului U.R.S.S. în legătură cu majorarea conținutului aur și a cursului rublei în raport cu valutele țărilor capitaliste, ceea ce a dovedit o dată mai mult că rubla sovietică este cea mai puternică și stabilă valută din lume.

După cum sublinia comentatorul diplomatic al agenției „Associated Press”, deficitul balanței de plăți este extrem de periculos pentru S.U.A. deoarece „a determinat o scădere a rezervelor de aur ale Statelor Unite și a zdruncinat prestigiul dolarului pe piețele monetare internaționale”. Îngrijorat de scăderea prestigiului dolarului, ziarul „New York Journal American” declară că este absurd să se ascundă „pericolul care amenință acum valuta noastră!”. „Este interesant de remarcat — scrie în continuare ziarul — că speculanții de bursă vind dolari și cumpără aur; iar dacă nu pot cumpăra aur, cumpără franci elvețieni sau chiar lire sterline. Pentru noi, asta-i un semn rău. Trebuie să constatăm că dolarul își pierde reputația de valută fermă”. La rîndul său, cunoscutul comentator reacionar David Lawrence care s-a specializat în a ridica în slăvi „prosperitatea americană” scrie acum în ziarul „New York Herald Tribune”: „Pierderea de aur este un semn de slăbiciune pentru poziția noastră internațională. Statele Unite nu-și pot permite să continue a trimite dolari peste hotare, așa cum au făcut în primii ani ai perioadei de după război”.

„So'ulții” și soluții

Agravarea deficitului de plăți al S.U.A., fenomenele de instabilitate a valutei, proprii economiei capitaliste, se datoresc atît răcilor permanente ale economiei capitaliste cît și cheltuielilor exorbitante făcute în ultimii ani pentru întreținerea

forțelor armate americane și pentru „ajutorul” militar pe care S.U.A. îl acordă aliaților și sateliților lor. Cu toate acestea, după cum scria Joseph Slavin, comentatorul ziarului „New York Herald Tribune”, „reprezentanții actualului guvern nu sînt dispuși să recunoască acest lucru și accelerează ritmul de creștere a cheltuielilor militare pentru a contracara declinul. Ofițerii din secția de intenții a Pentagonului au primit ordine să plaseze cît mai repede noi comenzi militare”.

Dar în Statele Unite sînt tot mai puțini cei care cred că intensificarea cursei înarmărilor poate aduce salvarea. Pînă și ziarul „Journal of Commerce”, cunoscut purtător de cuvînt al Wall Street-ului, a fost nevoit să recunoască că sporirea cheltuielilor militare nu numai că nu poate salva țara de criză, ci dimpotrivă va agrava inevitabil criza, provocînd în felul acesta noi temeri în legătură cu instabilitatea situației financiare a Statelor Unite. Subliniind că noul președinte primește o grea moștenire, ziarul „New York Times” arată că atunci cînd Kennedy își va ocupa postul el va avea de făcut față „unui mare declin al activității de afaceri, unui mare deficit al balanței de plăți care a provocat fuga aurului și a altor active din Statele Unite, precum și pericolului evident și mereu prezent al inflației, necesității de a rezolva problema folosirii complete sau mai mult sau mai puțin complete a brațelor de muncă”.

Cei mai mulți americani cer noului președinte să renunțe la falimentara politică a cursei înarmărilor și să pornească pe o cale nouă. Ei speră că noul președinte va privi în față faptele vieții. În această ordine de idei este demnă de atenție declarația ziarului „New York Post” care cere viitorului președinte să se situeze pe o poziție realistă și să țină seama că „în viitor, va trebui în mod inevitabil să facem față creșterii marelui și influenței unei treimi din globul pămîntesc, adică lumii comuniste”. Pe o poziție asemănătoare se situează și sociologul american David Riesman care declară că societatea sovietică se află într-o perioadă în care „oamenii cu pasiune și spirit de pionierat se lansează în asaltul „frontierelor” economice, științifice și spațiale, intenționează să transforme Universul și se simt chemați să întreprindă sarcini uriașe; în timp ce societatea americană se prăbușește în toropeala conformismului, tînde să descurajeze marile pasiuni și marile vocații și nu oferă decît „mediocritatea vicleană a carierelor sigure”.

După cum scrie ziarul „Die Presse”: „Mitul modului de viață american este supus unei teribile provocări. Pînă la urmă, într-un fel sau altul, America va trebui să ridice mînușă pe care a aruncat-o Hrușciov prin coexistența competitivă”. O ieșire din vechea politică, al cărei faliment a fost marcat de recente alegeri, de fenomenele de haos valutar și de adîncirea depresiunii, nu poate fi însă găsită decît prin eforturi serioase îndreptate spre slăbirea încordărilor internaționale și întărirea păcii.

Ion Manea

— Din totdeauna i-am iubit pe negri ca pe niște frați. Dar dacă cer libertate și independență nu mai sînt negri, sînt roșii.

(?) în „Krokodil”

Diversiune în Baltica

Pe catargele vaselor amiral ale escadrelor S.U.A. navigînd pe mări și oceane, la mii de mile depărtare de țărmurile Americii de Nord, nu flutură pavilionul Departamentului de Stat. Dar e de ajuns să privești harta politică a lumii ca să constai că amiralii și diplomații din Statele Unite fac aceeași politică agresivă.

De cîte ori, în perioada „războiului rece”, cirna politicii americane nu s-a întors după aceste „busoale” Pentagonului. De cîte ori în magaziiile de muniții ale navelor militare americane n-au fost transportate spre țărmurile țărilor suverane și independente „bombele diplomatice” ale lui John Foster Dulles și ale urmașilor politicii lui „pe marginea prăpastiei”.

Punctele geografice s-au schimbat, s-au modificat și numerele flotelor americane, dar direcția a rămas totuși aceeași: diversiune împotriva păcii și securității popoarelor, șantaj bazat pe pumnul blindat, politică criminală de agresiune și provocări. În ultimul timp, presa străină anunță că aceste „busoale” Pentagonului se îndreaptă tot mai des spre Marea Baltică. Conform unor știri provenite de la Washington, grupul unificat de șefi ai statelor majore ale S.U.A. plănuiește crearea unei flote americane în Marea Baltică.

Acest plan al clicii militare americane nu poate fi apreciat altfel decît ca o provocare directă menită să încordeze atmosfera în nordul Europei și să complice relațiile dintre statele baltice.

Apariția în apele pașnice ale Balticii a unei noi flote americane, escortată de reванșarzii vest-germani și sprijinită operativ — după cum scrie presa engleză — de submarine atomice cu baza la Holly Loch în Scoția, este astlel o slidare nerușinată la adresa întregii lumi. Îngrijorarea opiniei publice din țările riverane ale Mării Baltice e cu atît mai justificată cu cît intențiile statului major unificat american nu au și nu pot avea nimic comun cu considerentele de asigurare a securității S.U.A. sau de menținere a păcii în Marea Baltică.

După consultări cu Bonn-ul, clică militară americană a socotit că asentimentul cercurilor militariste vest-germane este un mandat care i-ar da, chipurile, dreptul să transforme Baltica într-un „lac american”. Dar popoarele din țările situate pe țărmul Balticii n-au dat un asemenea mandat clicii militariste americane. Ele salută pavilioanele tuturor țărilor pe care e înscrisă deviza „Pace, prietenie și colaborare”, dar nu admit ca în apele Balticii să fie proiectată umbra tunestă a pavilioanelor provocatorilor imperialiști.

V. Menșikov